

Julia Parkkinen

OPAS OSAKEYHTIÖN SUKUPOLVENVAIHDOKSEN VEROTUKSESTA

OPAS OSAKEYHTIÖN SUKUPOLVENVAIHDOKSEN VEROTUKSESTA

Julia Parkkinen
Opinnäytetyö
Kevät 2018
Liiketalous
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalous, taloushallinto

Tekijä: Julia Parkkinen

Opinnäytetyön nimi: Opas osakeyhtiön sukupolvenvaihdon verotuksesta

Työn ohjaaja: Leena Yrttiaho

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2018

Sivumäärä: 36+20

Tavoitteenani oli selvittää, millaisia vaihtoehtoja osakeyhtiöllä on toteuttaa sukupolvenvaihdos ja millaisia verotuksellisia kysymyksiä prosessiin liittyy. Tutkin miten jatkajaa ja luopujaa verotetaan ja millaisia ovat lainsäädännön erityiset verohuojennukset sukupolvenvaihdostilanteissa ja milloin niitä on mahdollista soveltaa. Opinnäytetyön tietoperustan pohjalta luotiin opas toimeksiantajan käyttöön. Opas tulee työntekijöiden käyttöön, mikä on huomioitu oppaan rakenteen ja sisällön toteuttamisessa.

Opinnäytetyön tietoperusta koostuu alan painetusta ajankohtaisesta kirjallisuudesta, verohallinnon ohjeista ja lainsäädännöstä. Tärkeimmät lähteet painetussa kirjallisuudessa ovat Immonen, R. & Lindgren, J. Onnistunut Sukupolvenvaihdos ja Lakari, T. & Engblom, A. Käytännön sukupolvenvaihdos – Yritysrakenteet ja verotus. Teoriaperusta koostuu teoreettisesta tekstistä, jota selkeyttämässä ovat kuviot ja käytännön esimerkit. Opinnäytetyö on tutkimuksen sijaan toiminnallinen kehitystyö, jonka tuotoksena syntyi opas.

Jokainen sukupolvenvaihdos on erilainen ja toteutustavat tulee miettiä ja valita yksilöidysti. Jos sukupolvenvaihdos toteutuu sukulaisten kesken, yleensä se toteutetaan lahjana, perintönä tai testamenttina. Jos jatkajaa ei löydy perhepiiristä, ja yrityksen jatkaja on ulkopuolinen henkilö, toteutetaan sukupolvenvaihdos yleisimmin kauppana. Prosessina sukupolvenvaihdos on pitkäaikainen ja se vaatii onnistuakseen asiantuntijuutta sekä useamman vuoden hyvin tehdyn suunnittelun. Vaihtoehtoja sukupolvenvaihdoksen toteuttamiseen on monia ja hyvällä pohjatyöllä voidaan usein varmistaa sukupolvenvaihdoksen onnistumisen niin käytännössä kuin verotuksellisesta näkökulmasta katsottuna järkevästi, välttyen esimerkiksi ylimääräisistä veroseuraamuksista.

Asiasanat: sukupolvenvaihdos, osakeyhtiö, verolainsäädäntö, verohuojennukset, tuloverolaki, perintö- ja lahjaverolaki

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Economics, Option of Financial Administration

Author: Julia Parkkinen

Title of thesis: Guide to the taxation in a change of generation within a limited company

Supervisor: Leena Yrttiaho

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2018 Number of pages:36 + 20

The aim of my thesis was to find out what kind of methods are used in the change of generation within a limited company, how these methods are related to taxation from the perspective of the transferor and the successor, and when a company is able to make use of tax reliefs. Based on all the information that got, a practical guide was created for the use of the commission.

Matters about taxation make up a large portion of this thesis. The theoretical background for this thesis is gathered from current literature, tax administration's guidelines and from Finnish legislation. The theoretical section is based on theoretical texts which is clarified by practical examples. Instead of being research, in this thesis is a practical development task with a guide a result.

Every change of generation is different, and the method of implementation need to be chosen individually. If the generation change take place between among relatives, it is usually made as a gift or inherited. In other cases, it is usually carried out a transaction. As a result of the thesis, it can be stated that a change of generation can be implemented in many ways. The process in the generation change takes a long time and it needs a professional help and many years of planning.

Keywords: change of generation, limited company, tax legislation, income tax law, taxation, tax reliefs, estate tax, gift tax

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	VALMISTELEVAT TOIMET	3
2.1	Jakautuminen	3
2.2	Osakeanti	4
2.3	Omien osakkeiden hankinta	5
2.4	Apuyhtiön perustaminen	6
3	TOTEUTUSTAVAT JA NIIDEN VEROTUS	7
3.1	Kauppa	7
3.1.1	Yrityskauppa	7
3.1.2	Substanssikauppa	8
3.1.3	Lahjaluonteinen kauppa	8
3.1.4	Kauppan verotus	9
3.2	Lahja	12
3.2.1	Ennakkoperintö ja suosiolahja	13
3.2.2	Lahjavero	13
3.3	Perintö	16
3.3.1	Testamentti	18
3.3.2	Perintövero	19
4	VEROLAINSÄÄDÄNNÖN ERITYISHUOJENNUKSET	22
4.1	Tuloverolain huojennussäännökset	22
4.2	Perintö- ja lahjaverolain huojennussäännökset	24
4.2.1	Huojennuksen laskeminen	26
4.2.2	Huojennuksen menettäminen	27
5	OPPAAN LAATIMINEN	29
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	31
7	POHDINTA	33
	LÄHTEET	35
	LIITTEET	37

1 JOHDANTO

Sukupolvenvaihdoksella tarkoitetaan tilannetta, jossa yrityksen omistussuhteet muuttuvat ja liiketoiminnan harjoittaminen siirretään toiselle henkilölle. Lähtökohtana yrityksen omistuksen siirtyessä jatkajalle on, että luovutus on veronalainen. Omistus voi siirtyä jatkajalle yrityksen omistajan elinajana tai sen jälkeen. Perhepiirissä tapahtuvassa sukupolvenvaihdoksessa on mahdollista soveltaa verolainsäädännön erityisiä huojennussäännöksiä. Jos jatkajaa ei löydy lähipiiristä, tavanomaista on, että sukupolvenvaihdos toteutetaan yrityskaupalla. Myös ulkopuolisen jatkajan on mahdollista soveltaa perintö- ja lahjaverotuksessa säädettyjä huojennuksia. (Juusela & Tuominen 2014, 13-14.)

Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, sillä Suomessa arvioidaan sukupolvenvaihdoksen olevan edessä seuraavan vuosikymmenen aikana noin 50 000 yrityksellä. Vuonna 2016 sukupolvenvaihdos oli ajankohtainen noin 15 000 yritykselle, jolloin Suomessa oli noin 78 000 iältään 55 – 74-vuotiasta omistajayrittäjää. (Aranne & Iiro, viitattu 22.1.2017.)

Onnistunut sukupolvenvaihdos vaatii pitkäaikaista suunnittelua sekä oikeanlaista hinnoittelua. Hinnoittelun periaate vaihtelee usein sen mukaan, onko yrityksen jatkaja lähipiiristä vai sen ulkopuolelta. Ulkopuolisen jatkaessa, sukupolvenvaihdoksessa korostuvat enemmän tavallisen yrityskaupan piirteet ja hinta asettuu lähelle yrityksen käypää arvoa, kun taas tavallisesti vanhemmat eivät halua lapsiltaan täyttä korvausta yritysvarallisuudestaan. (Immonen & Lindgren 2013, 5.)

Sukupolvenvaihdoksen ensisijainen tavoite on yritystoiminnan jatkuminen, niin luopujan, jatkajan, kohdeyrityksen kuin yhteiskunnankin kannalta. Toiminnan jatkuvuutta ja työpaikkojen säilyvyyttä sukupolvenvaihdostilanteissa on pyritty turvaamaan säätämällä sukupolvenvaihdoshuojennuksia. (Juusela & Tuominen 2014, 13.)

Opinnäytetyössäni toimeksiantajayrityksenä toimii Oululainen tilitoimisto. Aikaisempaa opasta sukupolvenvaihdoksesta osakeyhtiössä tilitoimistossa ei ole, ja oppaan tavoitteena on perehdyttää kirjanpitäjä sukupolvenvaihdosprosessiin ja sen verotukseen, helpottaen kirjanpitäjän työtä.

Opinnäytetyö on tutkimuksen sijaan toiminnallinen kehitystyö, jonka tuotoksena syntyy konkreettinen opas. Työ on rajattu käsittelemään osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen erilaisia toteutustapoja sekä niiden verotusta. Tutkimusongelmina opinnäytetyössäni voidaan pitää:

1. Millaisia vaihtoehtoja sukupolvenvaihdoksen toteuttamisessa osakeyhtiössä on?
2. Millaisiin veroseuraamuksiin erilaiset toteutustavat johtavat ja kelle veroseuraamukset ovat suunnattuja?
3. Milloin on mahdollista soveltaa verolainsäädännön erityishuojennuksia?

Vaikka yrityksen arvon määrittäminen sekä prosessin jälkeiset toimet, kuten jatkajan ja luopujan rahoitus sekä prosessista tiedottaminen liittyvät vahvasti sukupolvenvaihdokseen, tuli ne rajata resurssien vuoksi työn ulkopuolelle. Työn pääpaino tulee olemaan verotuksellisissa kysymyksissä, kuten sukupolvenvaihdoksen eri toteutustapojen veroseuraamuksissa sekä verohuojennuksissa.

2 VALMISTELEVAT TOIMET

Sukupolvenvaihdosta voidaan ennakoida erilaisilla yritysjärjestelyillä sekä oman pääoman järjestelyillä. Yleisimmin tehtäviä toimia ennen sukupolvenvaihdosta ovat jakautuminen, osakeanti, omien osakkeiden hankinta sekä apuyhtiön perustaminen. Ennakoivilla toimilla pyritään tavallisesti alentamaan yrityksen varallisuutta, esimerkiksi jakamalla liiketoiminnallisesti välttämättömät varallisuudet omaan yhtiöön tai hankkimalla omia osakkeita. Toimet helpottavat jatkajan rahoituskysymyksiä ja helpottavat näin ollen omistajanvaihdosprosessia.

2.1 Jakautuminen

Osakeyhtiön jakautuminen tarkoittaa sitä, että osakeyhtiön varat ja velat siirtyvät kokonaisuudessaan tai osittain yhdelle tai useammalle vastaanottavalle osakeyhtiölle. Jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat jakautumisen yhteydessä jakautumisvastiketta, joka yleisesti ottaen on vastaanottavien yhtiöiden uusia tai hallussa olevia osakkeita. Vastike voi olla myös rahaa, mutta se ei saa ylittää kymmentä prosenttia vastikkeena annettavien osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta yhtiön maksettua osakepääomaa. Jakautuminen voi tapahtua joko kokonaisjakautumisena, jolloin jakautuvan yhtiön kaikki varat ja velat siirtyvät kahdelle tai useammalle osakeyhtiölle tai osittaisjakautumisena, jolloin jakautuva yhtiö siirtää yhden tai useamman liiketoimintakokonaisuutensa yhdelle tai useammalle osakeyhtiölle jättäen vähintään yhden liiketoimintakokonaisuuden siirtävään yhtiöön. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 52 c §.)

Jakautumista käytetään usein ennakoivana toimena ennen sukupolvenvaihdoksen toteuttamista. Jakautumisen avulla sellaiset varat ja velat, jotka eivät palvele täysin kyseessä olevaa siirtyvää liiketoimintaa, voidaan siirtää eri yhtiöön. Tällöin sukupolvenvaihdoksen kohteena olevan yrityksen arvo alenee ja siirto jatkajalle on edullisempaa. Jakautumista voidaan käyttää myös luomaan yritystoimintaan kuulumattomille perheenjäsenille varallisuutta, tehden perhevarallisuuden jaossa perheenjäsenten välisestä kohtelusta tasavertaisemman. (Lakari & Engblom 2016, 211.)

ESIMERKKI 1. Jakautuminen sukupolvenvaihdoksen yhteydessä (Immonen & Lindgren 2013, 268).

Vanhemmat A ja B omistavat X Oy:n puoleksi. Yhtiön omaisuus rakentuu liiketoimintaan välittömästi kuuluvasta omaisuudesta, kuten koneista, laitteista, kalustosta ja toimitiloista. Lisäksi varallisuuteen kuuluu arvopapereita sekä muuta sijoitusvarallisuutta. Tarkoituksena on, että A ja B lopettavat liiketoiminnan ja myyvät yrityksen puoleksi lapsilleen C:lle ja D:lle. Kaupan teon yhteydessä päätetään, ettei sijoitusvarallisuus ole tarpeen toiminnan jatkamisen kannalta ja katsotaan järkevimmäksi ratkaisuksi erottaa sijoitusvarallisuus omaan yhtiöön ja liiketoiminta omaan yhtiöön. Jakautumisen jälkeen vain liiketoimintayhtiön omistus siirrettäisiin lapsille. Käytännössä X Oy jaetaan ensin kahdeksi eri yhtiöksi, liiketoimintaa jatkaa Y Oy ja sijoitusvarallisuus siirtyy yhtiöön Z Oy. Y Oy:n osakkeet myydään C:lle ja D:lle puoleksi.

Vaihtoehtona mietittiin myös, että X Oy:stä erotettaisiin liiketoiminta omaan yhtiöön Y Oy:öön ja sijoitusvarallisuus jäisi yhä X Oy:öön, ja Y Oy myytäisiin lapsille.

2.2 Osakeanti

Osakeannilla tarkoitetaan tilannetta, jossa osakeyhtiö laskee liikkeelle uusia tai luovuttaa yhtiön omia hallussa olevia osakkeita. Sukupolvenvaihdostilanteessa osakeanti on jatkajalle suunnattu ja usein näennäisesti täysin maksuton tai osakkeiden merkintähinta alittaa osakkeiden käyvän hinnan. Näennäisellä vastikkeella tarkoitetaan, että osakeyhtiölaista, kirjanpitolaista ja maksutavasta johtuen ei yhtiön tilinpäätökseen tehdä tosiasiallisia maksukirjauksia. Merkintähinnan ja käyvän arvon välisen erotuksen vastikkeeksi katsotaan se, että yritystoiminnan jatkaja pyrkii toiminnallaan muun muassa kasvattamaan yrityksen arvoa, kannattavuutta tai tulosta. Tällä tavalla pyritään suosimaan yrityksen jatkajaa. Sukupolvenvaihdos tapahtuu usein suppeamuotoisessa osakeyhtiössä, joissa osakkaat voivat yksimielisesti päättää asioista ja olla piittaamatta osakeyhtiölain suojaavista säännöksistä, ja esimerkiksi suunnattua osakeantia ei tarvitse perustella sillä, että osakkaiden etuoikeudesta poikkeamiseen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy. (Lakari & Engblom 2016, 134, 140.)

Jos sukupolvenvaihdostilanteessa yrityksen jatkaja on yrittäjän lapsi, voidaan osakeannilla lisätä lapsen omistusta yrityksessä asteittain ja samalla ottaa heidät asteittain mukaan yritystoiminnan

pyörittämiseen. Asteittainen omistuksen lisääminen myös keventää jatkajan hankintakustannuksia, verrattuna tilanteeseen, jossa hän hankkisi yrityksen omistuksen yhdellä kertaa. (Immonen & Lindgren 2013, 195–196.)

ESIMERKKI 2. Uuden omistajan mukaantulo osakeannilla (Immonen & Lindgren 2013, 195–196).

A:n vanhemmat B ja C omistavat puoleksi X Oy:n osakekannan, jolloin kummallakin on 100 osaketta. Tarkoituksena on, että A tulisi mukaan yritystoimintaan yhtiön omistajaksi, ensi vaiheessa pienemmällä osuudella. Myöhemmin A:lle voitaisiin siirtää koko yrityksen omistus. Yhtiössä päätetään suunnatusta osakeannista, jossa A:lle annetaan merkittäväksi 200 uutta osaketta. Osakeannin jälkeen yhtiön omistusrakenne on A (200), B (100) ja C (100).

2.3 Omien osakkeiden hankinta

Omien osakkeiden hankinta pienentää yhtiön arvoa sekä pienentää sen varallisuutta. Omien osakkeiden hankinnalla voidaan helpottaa sukupolvenvaihdosta, sillä ostajien ei tarvitse rahoittaa sitä osaa yrityksestä, joka toteutetaan omien osakkeiden hankinnalla. Omia osakkeita hankittaessa osakas luopuu vapaaehtoisesti omasta omistuksestaan. (Lakari & Engblom 2016, 117–118.)

Vero-oikeudellisesti omien osakkeiden hankintaan liittyy riski siitä, että se arvioidaan peiteltyksi osingoksi. Osakkeiden hankintaa saatetaan pitää veronkierron välineenä, sillä tällä tavoin voidaan välttää osingosta menevä vero. Peitelty osinko verotetaan silloin osakekaupan sijaan lain verotusmenettelyn nojalla peiteltyä osinkona, joka verotetaan ankarammin kuin luovutusvoitto. Jotta omien osakkeiden hankkimisesta tulevat veroseuraamukset menisivät oikein, tulee omien osakkeiden hankkiminen kyetä perustelemaan vankoin verotuksesta riippumattomin syin. Koska asiaan liittyy paljon tulkinnanvaraisuutta, olisi järkevää varmistaa verokohtelu Verohallinnon ennakkoratkaisulla. (Laki verotusmenettelystä 1558/1995 29.2 §; Immonen & Lindgren 2016, 214–215.)

ESIMERKKI 3. Omien osakkeiden hankinta (Immonen & Lindgren 2013, 214).

Vanhemmat A ja B omistavat yhdessä tyttärensä C kanssa X Oy:n 120 osaketta, kukin osakkeista 40. Suunnitelmissa on, että vanhemmat asteittain luopuvat yrityksen omistuksessa ja C:n omistusosuutta kasvatettaisiin. Yhtiössä on päätetty, että A myisi osakkeistaan 15 prosenttia (6 osaketta) ja B kaikki omistamansa 40 osaketta yhtiölle, joista yhtiö maksaisi sovitun kauppahinnan. Näin ollen yhtiö hankkisi itselle 46 osaketta. Tällöin X Oy:n omistus jakautuisi A:n ja C:n välille. B:llä ei olisi enää lainkaan yhtiön osakkeita, A:lla 34 osaketta ja C:llä 40 osaketta.

2.4 Apyhtiön perustaminen

Sukupolvenvaihdostilanteessa jatkajan rahoitustarvetta voidaan helpottaa perustamalla tai hankkimalla yhtiön, joka ostaa luopujan osakkeet. Tällaista yhtiötä kutsutaan apuyhtiöksi. Kaupan teon jälkeen ostettu yhtiö sulautetaan ostajayhtiöön tai ostettu yhtiö puretaan. (Immonen & Lindgren 2013, 349.)

Apyhtiön käyttämiseen sukupolvenvaihdostilanteissa on monia syitä. Ensimmäinen ja tärkein syy on kaupan rahoittaminen. Usein ulkopuolinen rahoittaja myöntää rahoitusta helpommin yhtiömuotoiselle ostajalle. Lisäksi jos jatkajia on useampia voi olla selkeämpää rakentaa omistusrakenne yhtiömuotoon. Näin ollen jokaisen omistajan panostus sekä oikeudet ja velvollisuudet voidaan säätää osakassopimukseen halutulla tavalla. (Immonen & Lindgren 2013, 348.) Käyttämällä apuyhtiötä sukupolvenvaihdostilanteessa voidaan kiertää osakeyhtiölain säännös osakekaupan rahoituskielosta. Lain mukaan kohdeyhtiö ei saa rahoittaa varoillaan – rahalainalla, vakuudella tai muutoinkin – sen osakkeita koskevaa hankintaa. (Osakeyhtiölaki 624/2006 13:10 §.)

ESIMERKKI 4. Apyhtiön perustaminen sukupolvenvaihdoksen yhteydessä (Immonen & Lindgren 2013, 349).

Isän omistuksessa olevat X Oy:n osakkeet on tarkoituksena siirtää tyttärelle, jotta hän jatkaisi yrityksen liiketoimintaa. Suunnitelmana on, että tytär perustaisi kokonaan omistamansa yhtiön Y Oy:n, jolle pankki on myöntänyt rahoituksen X Oy:n osakkeiden ostamista varten. Kaupan jälkeen X Oy fuusioitaisiin osakeyhtiöön Y. Tarkoituksena on, että Y Oy:n pankkilaina rahoitettaisiin lyhennyksiin ja korkoihin X Oy:ltä siirtyneen liiketoiminnan tuloilla. Vaihtoehtoisesti X Oy voitaisiin purkaa selvitysmenettelyn kautta.

3 TOTEUTUSTAVAT JA NIIDEN VEROTUS

Yrityksen sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa kauppana, lahjoituksena, perintönä tai testamentin avulla. Jokainen yrityksen sukupolvenvaihdos on erilainen, joten sen toteutustapa tulee valita aina tapauskohtaisesti. Lähtökohtana tulisi tiedostaa löytyykö jatkaja perheestä vai onko jatkaja perheen ulkopuolinen henkilö. Lisäksi tulee miettiä, tehdäänkö yrityksen luopuminen vastikkeettomasti vai halutaanko sukupolvenvaihdostilanteessa yrityksestä jotain vastiketta. Usein veroseuraamukset eivät ole ensimmäinen syy, jolla luovutustapa valitaan, mutta jo valintatilanteissa olisi tärkeä tiedostaa tulevien veroseuraamuksien laatu ja määrä sekä omilla valinnoilla pyrkiä samalla minimoimaan verojen määrän. (Lakari 2014, 15–16; Lakari & Engblom 2016, 45.)

3.1 Kauppa

Yrityksen sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa kaupan muodossa. Kaupassa yrityksestä luopuja luovuttaa omistusoikeuden jatkajalle sovittua vastiketta, usein rahavastiketta, vastaan. Sukupolvenvaihdostilanteessa kaupan tavallisimmat toteutustavat ovat yrityskauppa sekä liiketoiminta-kauppa. (Lakari & Engblom 2016, 39.)

3.1.1 Yrityskauppa

Sukupolvenvaihdoksen tapahtuessa yrityskaupalla, on ostaja velvollinen maksamaan myyjälle kauppahinnaksi sovitun vastikkeen. Kauppahinnan vastike voidaan sopia maksettavaksi rahana tai muuna ostajan luovuttamana rahan arvoisena vastikkeena. (Ossa 2014, 20.)

Yrityskauppa, jossa kaupan kohteena ovat yrityksen osakkeet, tarkoittaa myyjän näkökulmasta irtaimen omaisuuden kauppaa. Yleisesti yrityskauppa on myyjälle helpoin sekä verotuksellisesti edullisin kaupan muoto. Jos myyjä on luonnollinen henkilö, luovutusvoitto verotetaan pääomatulona. Lähtökohtana on, että yritystoiminnan vastuut jäävät kaupan kohteeseen, jolloin myyjä vapautuu yhtiön vastuista. (Lakari & Engblom 2016, 40–41.)

3.1.2 Substanssikauppa

Tilanne, jossa kaupan kohteena on jokin yrityksen yksittäinen liiketoimintaosa-alue, kutsutaan substanssi- eli liiketoimintakaupaksi. Substanssikaupassa kaupan kohteena on myyjäyrityksen tietyn liiketoimintaosa-alueen varallisuus, esimerkiksi kiinteistöjä, konekantaa tai vaihto-omaisuutta. Ostaja suorittaa kauppahinnan myyjälle luovutettua kalustoa, vaihto-omaisuutta tai sopimuksia vastaan. (Lakari 2014, 11.) Kauppahintaa vastaavat hankintamenot siirtyvä ostajan taseeseen (Ossa 2014, 20).

Substanssi- eli liiketoimintakauppa on ostajan näkökulmasta usein helpompi ja turvallisempi kauppavaihtoehto, sillä kauppaan kuuluvat vain sovitut varallisuuserät. Tällöin ostaja voi jättää epävarmat ja tarpeettomat erät myyjäyhtiöön. Myyjän kannalta liiketoimintakauppa vaatii huolellista verosuunnittelua, sillä myyntitulo on tuloa yritykselle, eikä sen omistajalle. Kaupan jälkeen myyjällä on mahdollisuus nostaa varat yhtiöstä esimerkiksi voitonjakona sekä lopuksi purkaa yhtiö. (Lakari & Engblom 2016, 41–42.)

3.1.3 Lahjaluonteinen kauppa

Kauppaa voidaan pitää lahjaluonteisena, jos myyjä antaa huomattavan alennuksen kauppahinnasta ostajan hyväksi. Huomattavan alennuksen raja ylittyy, jos kauppahinta on enintään 75 prosenttia yrityksen käyvästä arvosta. (Lakari 2014, 13.) Jos siis vastikkeen määrä on enintään kolme neljännestä kaupan kohteen käyvästä hinnasta, katsotaan niiden erotus luopujan antamaksi lahjaksi (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 18.3 §). Jos kauppahinta on enintään 75 prosenttia kaupan kohteen käyvästä arvosta, täytyy ostajan tehdä Verohallinnolle lahjaveroilmoitus ja maksaa verosteikon mukaisesti veroa kauppahinnan ja yrityksen käyvän arvon välisestä erotuksesta. Luovutuksen yhteydessä luovutus jaetaan maksetun hinnan ja käyvän arvon suhteessa vastikkeelliseen ja vastikkeettomaan osaan. Samassa suhteessa lasketaan kaupan luovutusvoittoa varten omaisuuden hankintameno alkuperäisestä kauppahinnasta, josta myyjän tulee suorittaa pääomatulo-vero. (Verohallinto 2017a, viitattu 15.11.2017.) Jos kauppatilanteessa on mahdollista käyttää sukupolvenvaihdon verohuojennuksia, voi alennus olla yllä mainittua suurempi ilman, että sitä katsottaisiin lahjaksi (Lakari & Engblom 2016, 51).

Esimerkki 5. Lahjaluonteinen kauppa (Verohallinto 2017a, viitattu 15.11.2017).

A oli ostanut kahdeksan vuotta sitten 7 prosenttia yhtiön X Oy:n osakkeista 50 000 eurolla. Hän myy osakkeet tyttärelleen B:lle 30 000 eurolla. Yhtiön osakkeiden käypä arvo myyntihetkellä on 80 000 euroa, jolloin kyseessä on lahjaluonteinen luovutus. Luovutus jaetaan maksetun hinnan ja käyvän arvon suhteessa vastikkeelliseen ja vastikkeettoman osaan. Kauppahinnan ja käyvän arvon suhde on $30\,000/80\,000 = 37,5$ prosenttia. Samassa suhteessa lasketaan kaupan luovutusvoittoa varten omaisuuden hankintameno alkuperäisestä kauppahinnasta $37,5\% * 50\,000 = 18\,750$ euroa. A:n luovutusvoitto on näin ollen 11 250 euroa ja tyttären B katsotaan saaneen kaupan yhteydessä 50 000 euron (80 000-30 000) arvoisen lahjan, josta hänen tulee suorittaa lahjaveroa.

3.1.4 Kaupan verotus

Kun veroseuraamuksia katsotaan myyjän näkökulmasta, keskeinen asia on kauppahinnan vero-kohtelu. Verokohtelussa ratkaisevia kysymyksiä ovat muun muassa ne, mikä on kaupan kohde, onko kyseessä substanssi- vai osakekauppa, verotetaanko myyntivoitto elinkeinoverolain vai tuloverolain mukaan sekä onko luovuttajana yhteisö vai luonnollinen henkilö. Esimerkiksi, jos luovutuksen kohteena ovat käyttöomaisuusosakkeet, edellyttää luovutusvoittoverovapaus, että luovuttaja on yhteisö ja toisaalta sukupolvenvaihdosluovutusten verovapaus edellyttää, että luovuttaja on luonnollinen henkilö tai tietyissä tilanteissa kuolinpesä. (Tuloverolaki 1535/1992 20 §; Tuloverolaki 1535/1992 48.1 §.)

Tavallisesti myyjä joutuu maksamaan saamastaan luovutusvoitosta veroa, joka luokitellaan pääomatuloveroksi. Pääomatulon veroprosentti on vuonna 2018 30 prosenttia. Verotettavan pääomatulon ylittäessä 30 000 euroa, pääomatulosta suoritettava yli 30 000 euron osalta menevästä tulosta maksetaan veroa 34 prosenttia. (Tuloverolaki 1535/1992 124.2 §.) Tietyissä tilanteissa luovutusvoitto voi olla myyjälle myös verovapaa, jos sukupolvenvaihdoksen verohuojennuksen edellytykset täyttyvät. Luovutusvoitto lasketaan aina myyntihinnasta, josta vähennetään kohteen hankintameno. (Lakari 2014, 10,18).

Hankintamenona voidaan vähentää joko todellinen hankintameno, siihen liittyvät kulut ja perusparrusmenot tai laskea se hankintameno-olettamaa soveltaen. Hankintameno-olettaman suuruuteen vaikuttaa se, kuinka kauan yrityksen omistus on ollut luopujalla. Jos luovuttaja on omistanut

yrityksen alle 10 vuotta, voidaan soveltaa 20 prosentin hankintameno-olettamaa, jolloin myyntihinnasta voidaan vähentää 20 prosenttia. Jos yritys on ollut luopujan omistuksessa vähintään 10 vuotta vastaava prosenttiluku 40. (Tuloverolaki 1535/1992 46.1 §.) Silloin kun luovutusvoiton laskemisessa käytetään hankintameno-olettamaa, katsotaan oletettaman sisältävän hankintamenon lisäksi omaisuuteen liittyvät kulut, kuten perusparannusmenot sekä voiton hankkimisesta aiheutuneet kulut, kuten myyntikulut, eikä niitä tarvitse erikseen lisätä hankintameno-olettamaan. Hankintameno-olettamaa voidaan soveltaa, jos luovutusvoiton määrää laskettaessa hankintameno-olettama on suurempi kuin todellisen hankintamenon ja voiton hankkimisesta syntyneiden menojen yhteismäärä ja kyseessä on luonnollinen henkilö tai kuolinpesä, ja luovutusvoitto verotetaan tuloverolain mukaan. (Lakari 2014, 19–20.)

Luovutusvoitto katsotaan myyjän kohdalla sen vuoden tuloksi, jolloin kauppasopimus tehdään. Kaupasta määräytyvät veroseuraamukset tulevat myös myyjän maksettavaksi kaupantekovuoden tuloina, riippumatta siitä maksetaanko kauppahinta samana vuona vai erissä. Verojen maksun ajankohta tulee ottaa huomioon erityisesti, jos aikoo antaa kauppahinnalle maksuaikaa. (Lakari & Engblom 2016, 72.)

ESIMERKKI 6. Luovutusvoiton laskemisesta todellisen hankintamenon mukaan.

Kun luovutusvoitto lasketaan todellisen hankintamenon mukaan myyntihinnasta (100 000 euroa), voidaan myyntihinnasta vähentää alkuperäinen hankintameno (25 000 euroa) sekä voiton hankkimisesta aiheutuneet menot (1 500 euroa), jolloin luovutusvoitoksi jää 73 500 euroa. Tästä summasta myyjä on velvollinen suorittamaan pääomatuloveroa.

myyntihinta	100 000
hankintameno	- 25 000
kulut	- 1 500
<hr/>	
luovutusvoitto (€)	73 500

ESIMERKKI 7. Alle 10 vuotta omistettujen osakkeiden myynnistä.

Kun kaupan kohde on ollut myyjän omistuksessa alle 10 vuotta ja luovutusvoiton laskemiseen sovelletaan hankinta-meno oletttamaa. Myyntihinnan ollessa 100 000 euroa, voidaan hankintameno-

olettamaa soveltaen vähentää myyntihinnasta 20 prosenttia, jolloin luovutusvoitoksi jää 80 000 euroa.

myyntihinta	100 000
hankintameno-olettama (20 % 100 000:sta)	- 20 000
<hr/>	
luovutusvoitto (€)	80 000

ESIMERKKI 8. Vähintään 10 vuotta omistettujen osakkeiden myynnistä

Jos kaupan kohde on ollut myyjän omistuksessa vähintään 10 vuoden ajan, voidaan luovutusvoittoa laskettaessa soveltaa 40 prosentin hankintameno-olettamaa. Tällöin kauppahinnasta (100 000 euroa) saadaan vähentää 40 prosenttia (40 000 euroa) jolloin luovutusvoitoksi jää 60 000 euroa.

myyntihinta	100 000
hankintameno-olettama (40 % 100 000:sta)	- 40 000
<hr/>	
luovutusvoitto (€)	60 000

Substanssi- eli liiketoimintakaupassa syntyvä myyntitulo on tuloa myyjäyriykselle, jolloin myös kaupasta aiheutuneet veroseuraamukset tulevat yritykselle eikä yrityksen omistajalle (Lakari 2014,11). Substanssikaupassa tulee huomioida lain elinkeinotulon verottamisesta sisältävät erilaiset poistojärjestelmät, ja tämän takia kauppakirjaan tulisi yksilöidä, kuinka kauppahinta jakautuu vaihto-omaisuuden, käyttöomaisuuden sekä liikearvon kesken. Kauppakirjassa näkyvän jaottelun mukaan määräytyy se, kuinka yritys voi vähentää eri omaisuuserät verotuksessaan. (Ossa 2014, 20–21.)

Substanssi- eli liiketoimintakaupassa myyjä voi vähentää verotuksessa luovutettujen tase-erien poistamattomat menojäännökset. Ylimenevä kauppahinta on myyjälle voittoa ja se tuloutuu yhtiölle verotettavaksi tuloksi. (Lakari 2014, 11.)

Kun verotusta katsotaan ostajan näkökulmasta, keskeisimmät tavoitteet liittyvät kauppahinnan saamista kokonaan tai osin verotuksessa vähennyskelpoiseksi ja lisäksi yritystoiminnan rahoituskulujen vähennyskelpoisuuden varmistaminen. Yksinkertaisesti tavoitteena on siis saada kauppahinta ja rahoituskulut lopulta vähennettäväksi yritystoiminnan tulosta. (Ossa 2014, 20.)

Kun kaupan kohteena on osakeyhtiö, on silloin kauppatavarana osakkeet eli arvopaperit. Kaupan yhteydessä ostajan tulee maksaa kauppahinnasta 1,6 prosenttia tai kiinteistöyhtiön ollessa kyseessä kaksi prosenttia varainsiirtoveroa. Vero tulee suorittaa kahden kuukauden kuluessa kaupan vahvistuksesta. (Varainsiirtoverolaki 931/1996 20 §; Lakari 2014, 10.)

Yrityskaupan koskiessa osakeyhtiötä, kaupan kohteena on yhtiön osakekanta. Kulumattomana käyttöomaisuutena kaupan kohde ei oikeuta vähennyksiin ostajan verotuksessa. (Ossa 2014, 20.)

3.2 Lahja

Lahjan tunnusomaisena piirteenä on yleisesti pidetty sitä, että se oleellisesti vähentää antajan varallisuutta ja lisää saajan varallisuutta, ja omaisuus siirtyy ilman vastikkeita sekä vapaaehtoisesti (Immonen & Lindgren 2013, 90). Laki määrittelee lahjaksi myös sen, mikäli kaupan vastike on enintään 75 prosenttia kaupan kohteen käyvästä hinnasta, tällöin käyvän arvon ja kauppahinnan välinen erotus katsotaan lahjaksi (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 18.3 §).

Lahjoitustilanteessa on hyvä luoda erillinen vapaamuotoinen lahjakirja, jossa tulee ilmi lahjan antaja, lahjan saaja, lahjoituksen kohde, omistusoikeuden siirtyminen sekä ajankohta. Jos lahjan antaja haluaa pidättää itsellään hallinto-oikeuden, tulee se tavallisesti ilmi lahjakirjasta. Sukupolvenvaihdostilanteessa lahjakirjaan tulee kirjata myös tarvittaessa se, ettei lahja ole ennakkoperintöä. Lahjakirjalla voidaan myös määrätä esimerkiksi, ettei lahjansaajan aviopuolisolla ole avio-oikeutta kyseessä olevaan omaisuuteen, sen tuottoon tai sen sijaan tulleeeseen omaisuuteen. (Immonen & Lindgren 2013,91.)

Lahjansaajan ei tule suorittaa lahjaveroa, jos lahjan arvo jää alle 5000 euron (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 19 §). Laki on sulkenut mahdollisuuden verosuunnitteluun, jossa lahjanantaja pilkkosi lahjoitettavan omaisuuden arvon pienempiin osiin. Tämän vuoksi laissa on lahjaverotukseen sisältyvä kolmen vuoden kumulointisääntö eli sääntö, jonka mukaan lahjansaajan kolmen vuoden kuluessa saadut lahjat samalta antajalta ylittävät arvoltaan vähintään mainitun määrän, tulee lahjansaajan suorittaa lahjaveroa. (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 19.1 §.)

3.2.1 Ennakkoperintö ja suosiolahja

Ennakkoperintö käsitellään verotuksessa nimestä huolimatta samoin kuten lahja. Ennakkoperintöä koskevien määräysten lähtökohtana on saattaa perilliset samanarvoiseen asemaan riippumatta siitä, saadaanko perintö perinnönjättäjän kuollessa vai eläessä. (Immonen & Lindgren 2013, 92.) Ennakkoperintö otetaan huomioon perintöä jaettaessa siten, että perintöosuuden suuruuden määrittämistä varten lisätään ennen perinnönjakoa ennakkoperinnön arvon pesän säästöön tai jolle sitä voi kokonaan vähentää saajan perintöosasta, niin vähennetään niin suuri osa kuin mahdollista (Perintökaari 40/1965 6:8.1 §). Ennakkoperintö arvioidaan erillä tavoin, riippuen onko saaja rintaperillinen vai muu perillinen. Laissa rintaperillisen osalta ensisijaisesti katsotaan lahjan olevan ennakkoperintöä, ellei toisin ole määrätty. Muiden perillisten osalta asia on toisin päin, vähentäminen perintöä jaettaessa tehdään vain, jos niin on määrätty. Erityisesti sukupolvenvaihdostilanteissa tulee huomioida se mahdollisuus, että lahjan antaja voi määrätä, ettei perillisen saamaa lahjaa tule ottaa ennakkoperintönä huomioon perintöä jaettaessa. Kyseinen määräys tulee tuoda selkeästi ilmi lahjakirjassa. (Immonen & Lindgren 2013, 92–93.)

Nimensä mukaisesti suosiolahjalla tarkoitetaan lahjaa, jolla on tarkoitus suosia luovutuksensaajaa rintaperillisten vahingoksi. Ennakkoperinnön tavoin, suosiolahjaa ei voi lahjakirjassa kumota toteamalla, että kyseessä ei ole suosiolahja. Perintöä jaettaessa suosiolahjan määritelmä on aina tulokinnan varainen, eikä perinnönjättäjä voi pätevästi määrätä, etteikö lahjaa tulisi ottaa huomioon suosiolahjana muiden perillisten lakiosuutta laskettaessa. (Immonen & Lindgren 2013, 93.)

3.2.2 Lahjavero

Sukupolvenvaihdoksen toteutuessa lahjoituksena tulee jatkajalle maksettavaksi lahjaveroa. Lahjaveroa on suoritettava, jos lahjoituksen osapuolista molemmat tai toinen asui lahjoitushetkellä Suomessa tai, jos kyse on Suomessa olevasta kiinteästä omaisuudesta tai sellaisen yhteisön osakkeista tai osuuksista, jonka varoista yli puolet muodostuu Suomessa olevasta kiinteästä omaisuudesta (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 18:1 §). Veroa ei tule suorittaa alle 5 000 euron suuruisesta omaisuudesta (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 19 §). Vero määräytyy yrityksen sen hetken käyvän arvon mukaan, joka on yleensä vähintään yrityksen substanssiarvo, eli arvo, mikä yri-

tyksen omaisuudella on velkojen vähentämisen jälkeen. Jatkajalla on myös mahdollista saada sukupolvenvaihdoshuojennusten kautta verohelpotusta, jos verolainsäädännön ehdot huojeennuksiin täyttyvät. (Lakari 2014, 12.) Lahjan saajan verovelvollisuus alkaa, kun hän on saanut lahjan haltuunsa (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 20.1 §).

Taulukot 1 ja 2 osoittavat, että lahjaveron määrään vaikuttavat antajan sekä saajan sukulaisuusuhde sekä lahjan arvo. Sukupolvenvaihdostilanteissa jatkaja voi vaatia verohuojennuksia, jolloin veroseuraamuksia ei voida tulkita alla olevista taulukoista. (Lakari 2014, 12.)

Ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvat lahjoittajan aviopuoliso, suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa oleva perillinen, aviopuolison suoraan alenevassa polvessa oleva perillinen sekä lahjoittajan kihlakumppani tai yhteistaloudessa asuva osapuoli, kun hän on lahjoittajan kanssa asunut yhteistaloudessa vähintään viisi vuotta tai heillä on tai on ollut yhteinen tai yhteisessä huollossa oleva lapsi (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 11.1 §; Laki avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta 26/2011 3 §).

Lahjan arvon ollessa 75 000 euroa, tulee lahjansaajan maksaa veroa 4 700 euroa + ylimenevältä (75 000-55 000) 20 000 euroolta 12 prosenttia (2 400 euroa). Kokonaisuudessaan lahjaveroa määrätään 4 700 euroa + 2 400 euroa = 7 100 euroa.

TAULUKKO 1. Ensimmäinen veroluokka, lähimmät sukulaiset (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 19.1 §).

Lahjan arvo (euroa)	Veron alarajan kohdalla (euroa)	Veroprosentti ylimenevästä osasta (%)
5 000-25 000	100	8
25 000-55 000	1 700	10
55 000-200 000	4 700	12
200 000-1 000 000	22 100	15
1 000 000-	142 100	17

Toiseen veroluokkaan kuuluvat muut sukulaiset sekä vieraat (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 1.2 §).

Lahjan arvon ollessa 75 000 euroa, toisessa veroluokassa lahjan saajan tulee maksaa lahjaveroa 11 400 euroa sekä ylimenevältä (75 000-55 000) 20 000 euron osalta 29 prosenttia (5 800 euroa) veroa. Lahjaveroa määräytyisi yhteensä 11 400 euroa + 5 800 euroa = 17 200 euroa.

TAULUKKO 2. Toinen veroluokka, muut kuin lähimmät sukulaiset (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 19.2 §).

Lahjan arvo (euroa)	Vero alarajan kohdalla (euroa)	Veroprosentti ylimenevästä osasta (%)
5 000-25 000	100	19
25 000-55 000	3 900	25
55 000-200 000	11 400	29
200 000-1 000 000	53 450	31
1 000 000-	301 450	33

Lahjan antajalla on oikeus pidättää hallintaoikeus lahjoitettavaan omaisuuteen. Hallintaoikeuden pidättäminen alentaa lahjansaajalle tulevaa lahjaveroa. Hallintaoikeus voi olla määräaikainen tai elinikäinen. Jos hallintaoikeus on määräaikainen, tulee se käydä ilmi lahjakirjassa, ja lahjaveroilmoituksella on ilmoitettava hallintaoikeuden päättymispäivä. Elinikäisen hallintaoikeuden arvon lasketaan kertomalla edusta saatavan vuositulon määrä hallintaoikeuden haltijan ikäkertoimella, jotka ovat listattu taulukkoon 3. Koska lahjoitetusta omaisuudesta ei aina voida laskea todellista vuosituottoa, voidaan vuosituotto laskea käyttämällä tuottokertoimia. Omaisuuslajista riippuen, lahjoitetun omaisuuden vuosituotto lasketaan kertomalla sen käypä arvo tuottokertoimella. Tuottokerroin on kolme prosenttia, kun kyse on vapaa-ajan asunnosta ja viisi prosenttia, kun kyse on muusta omaisuudesta, esimerkiksi asunto-osakkeesta tai arvo-osuustilistä. (Verohallinto 2017b, viitattu 17.10.2017.)

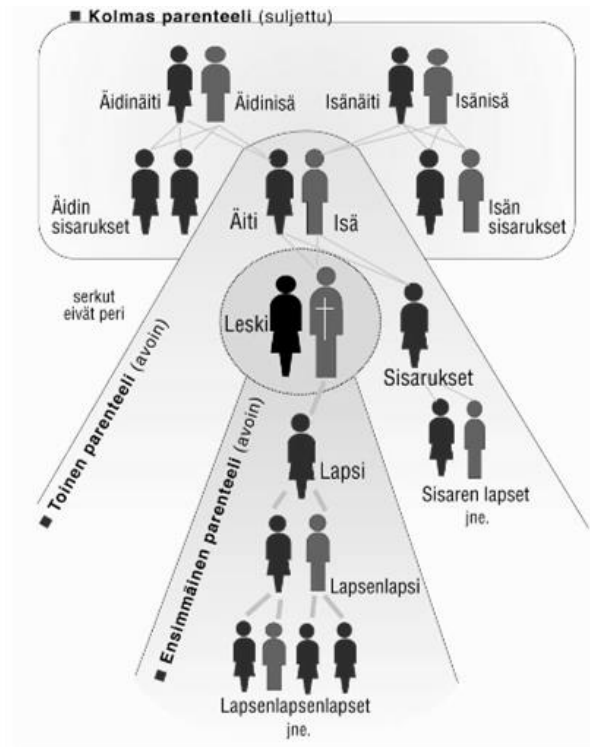
TALUKUKKO 3. Hallintaoikeuden haltijan ikäkertoimet (Verohallinto 2017b, viitattu 17.10.2017).

Hallintaoikeuden saajan ikä	Luku, jolla vuositulon määrä kerrotaan
alle 44	12
44-52	11
53-58	10
59-63	9
64-68	8
69-72	7
73-76	6
77-81	5
82-86	4
87-91	3
92 tai enemmän	2

3.3 Perintö

Kun sukupolvenvaihdos tapahtuu yrityksen omistajan kuoltua, siirtyy yritysvarallisuus jatkajille perinnön kautta. Sukupolvenvaihdosta ei tule koskaan rakentaa kuolemantapauksen ja perinnän vaaraan. Kuolemantapaus voi sattua yritysjärjestelyjä laadittaessa tai jopa niin, ettei sukupolvenvaihdosta ole ehditty suunnitella lainkaan. Tällöin sukupolvenvaihdos tulee toteuttaa perinnön jaon yhteydessä. (Immonen & Lindgren 2013, 96.)

Perintöjärjestelmän periaatteen mukaan perittävän varallisuus siirtyy hänen kuolemansa jälkeen tietyssä lain määrittämässä perimysjärjestyksessä. Järjestys jakautuu sukulaisuuden mukaan kolmeen ryhmään. Sukulaisten lisäksi perijä voi olla valtio tai kunta. (Immonen & Lindgren 2013, 96.)

KUVIO 1. Lakimääräinen perimisjärjestys (Hänninen 2013, viitattu 14.11.2017.)

Kuten kuviossa 1. tulee ilmi, ensisijaisesti perinnön saavat rintaperilliset, eli lapset ja heidän jälkeläisensä. Adoptiolapsi rinnastetaan perintöä jaettaessa omiin lapsiin. Perintö jaetaan tasan kaikkien lasten kesken. (Perintökaari 40/1965 2:1 §.)

Jos perinnönjättäjällä ei ole lapsia eikä aviopuolisoa, toissijaisena perinnön saavat hänen vanhempansa. Jos jompikumpi vanhemmista on kuollut, perivät perinnönjättäjän veljet ja sisaret hänen osansa. Kuolleen veljen tai sisaren jälkeen perimisjärjestyksessä tulevat hänen jälkeläisensä. Perintö voi sijaantulo-oikeuden perusteella siirtyä kokonaan jommallekummalle vanhemmalle, perittävän veli- tai sisarpuolelle tai heidän jälkeläisensä. (Perintökaari 40/1965 2:2 §.) Sijaantulo-oikeudella perillisen ollessa kuollut, perillisen lapset saavat saman aseman kuolinpesässä kuin jo edesmennyt perillinen eläessään olisi saanut (Asianajotoimisto Legistum Oy, 2017, viitattu 13.11.2017).

Jos ensi- ja toissijaisia perinnönsaajia ei ole, perii perittävän äidin ja isän vanhemmat koko perinnön. Jos joku vanhemmista ei ole elossa, menee hänen perintöosansa hänen lapsilleen. Jos kuolleella vanhemmalla ei ole jälkeläisiä, siirtyy perintöosa toiselle vanhemmista. Jos toisessa kannassa ei ole perillisiä, siirtyy koko perintö toiselle kannalle. (Perintökaari 40/1965 2:3 §.)

Leskellä on myös oikeus perintöön sekä oikeus pitää hallinnassaan tiettyä osaa perittävän jäämistöstä. Puoliso perii tapauksessa, jossa perittävällä ei ole ollut lapsia tai muita rintaperillisiä. (Perintökaari 40/1965 3:1.1 §.)

Muiden kuin edellä mainittujen sukulaisten ei ole mahdollista periä. Ellei perittävällä ole perintöön oikeutettuja perillisiä, eikä hän ole tehnyt testamenttia, menee perintö valtiolle. Valtiokonttori voi päättää, että sen sama omaisuus luovutetaan kokonaan tai osittain perittävän läheisille. Omaisuus voidaan luovuttaa myös kunnalle, jossa perittävä on viimeksi asunut tai kunnalle, jossa perittävä omaisuus sijaitsee. (Perintökaari 40/1965 2:5 §; Perintökaari 40/1965 5:1–2 §.)

3.3.1 Testamentti

Lakimääräisen perimysjärjestyksen voi halutessaan ohittaa määräämällä jäämistöstään testamentilla. Testamentista tulee selville testamentintekijän viimeinen tahto ja perintöverotuksessa otetaan huomioon vain voimassa oleva testamentti. Lakiosaperillisten hyväksi testamenttaamisoikeutta kuitenkin rajoitetaan. Rintaperillisillä on halutessaan oikeus lakiosaan, eli puoleen siitä, mitä perillinen saisi jäämistöstä lakimääräisen perimysjärjestyksen mukaan, eikä tätä voida testamentin avulla kieltää. Testamentti tulisi ajan myöten välillä päivittää vastaamaan testamentintekijän tahtoa kyseiseen ajankohtaan sopivaksi. (Lakari & Engblom 2016, 30-34.)

Testamentti on hyödyllinen tehdä tilanteissa, jossa testamentin tekijä haluaa turvata aviopuolison aseman kuolemantapauksessa, avopuolison asumisoikeuden yhteisesti omistetussa asunnossa, lasten aseman kuolemantapauksessa, määrätä alaikäisten lasten saamalle omaisuudelle hoitaja, ohjata uusperheessä omaisuutta myös aviopuolison lapsille, poiketa lakimääräisestä perimysjärjestyksestä, muuttaa aikaisemmin tehtyä testamenttia tai siirtää tiettyä varallisuutta nimetyille saajalle. Testamentin teolla voidaan vaikuttaa myös perintöverosuunnitteluun, hajauttamalla perittävä omaisuus usealle henkilölle. Esimerkiksi, jos perittävällä on vain yksi lapsi, mutta useampi lapsen lapsi, jaettaessa perinnön heille, saa sen jaettua useampaan osaan, jolloin perintöveroasteikon alaraja huomioidaan jokaisen kohdalla erikseen. Testamentin avulla perintöjärjestyksessä voidaan hypätä myös yli sukupolven, jolloin väliin jäävän sukupolven ei tarvitse myöskään maksaa perintöveroa. (Lakari & Engblom 2016, 30,55.)

Testamentin muodosta ollaan tarkkoja. Sen tulee olla kirjallinen sekä tekijänsä omakätisesti allekirjoittama. Testamentti tulee olla kahden henkilön yhtä aikaa päteväksi todistava. Nämä kaksi henkilöä tulee olla esteettömiä suhteessa testamentin tekijään ja testamentin saajaan. Testamentintekijän täytyy olla 18 vuotta täyttänyt. Testamentintekijän kuoltua vain alkuperäisellä testamenttiasiakirjalla on vaikutusvaltaa. Jollei alkuperäistä asiakirjaa löydy, katsotaan testamentti peruutetuksi. Asiakirjan jäljennöksellä ei voida muuttaa tätä olettaa. (Perintökaari 40/1965 10:1–2 §.)

Testamenttityyppi määrittää millaisen aseman testamentinsaaja saa perinnönjättötilaisuudessa. Yleistestamentti tuottaa testamentinsaajalle perillistä vastaavan aseman. Jos testamentti sisältää määräyksen koko omaisuudesta, sen määräsasta tai mitä omaisuudesta jää jäljelle määräysten jälkeen, on kyseessä yleisjälkisäädös. Erityisjälkisäädös on testamentti, jossa saajalle annetaan määrätty omaisuus, rahamäärä tai käyttöoikeus. Omistusoikeustestamentti antaa saajalleen täyden määräämisvallan testamentattuun omaisuuteen ja siitä voi ajallaan määräytyä suoritettavaksi perintöveroa. Käyttö- ja tuotto-oikeustestamentti antaa testamentinsaajalle oikeuden omaisuuden käyttöön ja tuottoon, mutta saajalle ei voida määrätä suoritettavaksi perintöveroa. (Perintökaari 40/1965 12 2–4 §; Lakari & Engblom 2016, 32.)

3.3.2 Perintövero

Sukupolvenvaihdoksen tapahtuessa perinnön tai testamentin kautta tulee perinnön saajalle maksettavaksi perintöveroa. Perintöveroa on suoritettava perintönä tai testamentilla saadusta omaisuudesta, jos toinen perinnön tai testamentin osapuolista asui kuolinhetkellä Suomessa tai perintönä tai testamentilla siirtyvä omaisuus on Suomessa olevaa kiinteää omaisuutta tai siirtyvän yhteisön osakkeiden tai osuuskien varoista yli puolet muodostuu Suomessa olevasta kiinteästä omaisuudesta (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 4.1 §). Perintöveron määräytyy perinnön arvon sekä perinnön saajan veroluokan mukaan. Perintöveroa ei tarvitse maksaa alle 20 000 euron suuruisesta perintöosasta. (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 7, 13 §.) Ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvat perinnönjättäjän aviopuoliso, suoraan alenevassa tai ylenevässä polvessa oleva perillinen, aviopuolison suoraan alenevassa polvessa oleva perillinen, perinnönjättäjän kihlattu tai avopuoliso, jonka kanssa perinnönjättäjä on asunut yhteistaloudessa vähintään viisi vuotta tai heillä on tai on ollut yhteinen tai yhteisessä huollossa oleva lapsi. Toiseen veroluokkaan kuuluvat muut sukulaiset sekä vieraat. (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 11§.) Avopuoliso sekä kihlattu perii tapauksissa,

joissa heidät on sisällytetty testamenttiin, vaikka eivät lain mukaiset ehdot yhteistaloudesta taikka yhteisestä lapsesta täytyisi (Kess 2011, 89).

Perinnönjaon yhteydessä on vielä mahdollisuus verosuunnitteluun. Sukupolvenvaihdostilanteessa kun kyseessä on yritys tai yrityksen osa, tulisi perillisten selvitettävä onko joku perillisistä oikeutettu sukupolvenvaihdoshuojennuksiin, jolloin yritysvarallisuutta olisi järkevin kohdistaa juuri hänen perintöosaansa. (Lakari & Engblom 2016, 57.)

Ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvan tulisi suorittaa 150 000 euron arvoisesta perinnöstä veroja 3 500 euroa + ylimenevältä (150 000-60 000) 90 000 euron osalta 13 prosenttia (11 700 euroa) perintöveroa. Yhteensä perintöveroa tulisi suorittaa 3 500 euroa + 11 700 euroa = 15 200 euroa.

TAULUKKO 4. Perintöveron määrä ensimmäisessä veroluokassa (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 14.1 §).

Verotettavan osuuden arvo (€)	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla (€)	Veroprosentti ylimenevästä osasta (%)
20 000-40 000	100	7
40 000-60 000	1 500	10
60 000-200 000	3 500	13
200 000-1 000 000	21 700	16
1 000 000-	149 700	19

Toisessa veroluokassa 150 000 euron arvoisesta perinnöstä määräytyisi veroja seuraavasti. Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla olisi 8 900 euroa sekä ylimenevältä (150 000-60 000) 90 000 euron osalta 29 prosenttia (26 100 euroa) eli yhteensä veroja määräytyisi 8 900 euroa + 26 100 euroa = 35 000 euroa.

TAULUKKO 5. Perintöveron määrä toisessa veroluokassa (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 14.2 §).

Verotettavan osuuden arvo (€)	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla (€)	Veroprosentti ylimenevästä osasta (%)
20 000-40 000	100	19
40 000-60 000	3 900	25
60 000-200 000	8 900	29
200 000-1 000 000	49 500	31
1 000 000-	297 500	33

Perinnön- ja testamentinjättäjä voi siirtää hallintaoikeuden lahjoittajan tavoin kolmannelle osapuolelle. Hallintaoikeuden pidättäminen vähentää perijän perintöveron määrää.

Esimerkki 9. Perinnön hallintaoikeuden kolmannelle osapuolelle siirtämisen vaikutus perintöveron määrään (Ossa 2014, 102–103).

A on määrännyt testamentissaan, että hänen kuolemansa jälkeen hänen puoliso B:llä on elinikäinen hallintaoikeus A:n omistamaan 200 000 euron arvoisen asuinhuoneistoon omistusoikeuden siirtyessä hänen lapselleen C:lle. A:n kuolin vuonna B on 58-vuotias. 200 000 euron perinnöstä määräytyy perintöveroa 21 700 euroa. B:n hallintaoikeuden vuoksi, voidaan hallintaoikeuden arvo vähentää 200 000 eurosta. Hallintaoikeuden vuotuinen tuottoarvo on 5 prosenttia 200 000 eurosta (10 000 euroa). Koska B on 58-vuotias, vuosituotto kerrotaan kymmenellä, jolloin hallintaoikeuden arvoksi tulee 100 000 euroa. Tällöin C:n perintöveron perusteena on (200 000-100 000) 100 000 euroa. Perintöveron suuruudeksi jää tällöin 8 700 euroa. Hallintaoikeuden vaikutus perintöverotuksessa on tässä tapauksessa 13 000 euroa.

4 VEROLAINSÄÄDÄNNÖN ERITYISHUOJENNUKSET

Yrityksen sukupolvenvaihdos on aikaa vievä prosessi ja sen suunnitteleminen kannattaa aloittaa hyvissä ajoin ennen käytännössä tapahtuvaa sukupolvenvaihdosta. Suunnitelmallisuuden ja asiantuntijuuden avulla, sekä luopujalla että jatkajalla on mahdollisuus verohuojennuksiin. Silloin kun sukupolvenvaihdoshuojennusten edellytysten täyttymisestä ollaan epävarmoja, kannattaa prosessissa mukana olevien kääntyä asiantuntijoiden puoleen. Jatkajan on myös mahdollista hakea Verohallinnolta asiaa koskeva ennakkoratkaisu, jolloin sukupolvenvaihdoksen veroseuraamukset ovat selvillä jo veroilmoitusta tehdessä. (Lakari 2016, viitattu 3.10.2017).

Verohuojennuksista on säädetty erikseen niin tulo- kuin perintö- ja lahjaverotuksessa. Edellytykset huojennusten saantiin poikkeavat perintö- ja lahjaverolaissa sekä tuloverolaissa hieman toisistaan.

4.1 Tuloverolain huojennussäännökset

Tuloverolaissa säädettyin **edellytyksin** kaupan yhteydessä syntyvä luovutusvoitto voi olla täysin verovapaa. Täydelliseen verovapauteen tuloverolaki edellyttää, että:

- 1) kaupan kohteena on vähintään 10 prosentin osuus osakeyhtiön osakkeista,
- 2) luopuja on omistanut kaupan kohteen osakkeet tai osuudet vähintään 10 vuotta. Luovutusajan hyväksi voidaan lukea myös sellaisen henkilön omistusaika, jolta luopuja on saanut kohteen vastikkeetta, esimerkiksi lahjana tai perintönä ja
- 3) jatkaja on joko yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa myyjän lapsi tai rintaperillinen tai myyjän sisar, veli, sisarpuoli tai velipuoli. (Tuloverolaki 1535/1992 48.1 §.)

Laki pitää lapsena niin puolison lasta, verovelvollisen tai hänen puolisonsa otto- tai kasvattilasta (Tuloverolaki 1535/1992 8.2 §). Puolisoita koskeviin säännöksiin sovelletaan myös avioliiton kaltaisissa olosuhteissa yhteisessä taloudessa eläviä henkilöitä, jotka ovat ennen olleet avioliitossa tai joilla on tai on ollut yhteinen lapsi (Tuloverolaki 1535/1992 7.3 §).

Myyjän ollessa osakeyhtiön perustajaosakas osakeyhtiön omistustajan laskemisajankohta alkaa siitä, kun perustamiskirja on allekirjoitettu. Jos osakeyhtiön osakkeet on hankittu ostamalla, aloitetaan omistustajan laskeminen siitä hetkestä, kun osakkeiden hankinnan kauppakirja on allekirjoitettu. (Suomen Yrittäjät 2017, viitattu 17.11.2017.)

Tuloverolain mukaan omaisuuden luovutuksesta saatu voitto on verovapaata luovuttajalle tilanteessa, jossa lainsäädännön asettamat sukupolvenvaihdoshuojennuksen ehdot täyttyvät (Tuloverolaki 1251/2009 48.1§). Tällöin verovapaus luovuttajalle on täydellinen ja **huojennuksen määräksi muodostuu** veron määrä, jonka maksamisesta luovuttaja vapautuu (Immonen & Lindgren 2013, 123).

Lain lähtökohtana on, että luovutusvoiton **verovapaus menetetään**, jos ostaja luovuttaa sukupolvenvaihdosluovutuksessa verovapaan omaisuuden edelleen viiden vuoden kuluessa sukupolvenvaihdoksesta. Myydessään tällaista omaisuutta eteenpäin, myyjän luovutusvoittoa laskettaessa vähennetään hankintamenosta tai luovutushinnasta vähintään se veronalaisen luovutusvoiton määrä, jota ei ole pidetty omaisuutta luovuttaneen henkilön veronalaisena tulona. (Tuloverolaki 1410/2010 48.5 §.)

Vuonna 2011 voimaan tulleen lain tarkoituksena on estää sukupolvenvaihdossäännöksiä käyttämistä pelkästään väliluovutuksena verosta vapautumisen vuoksi (Immonen & Lindgren 2013, 124). Sanktio koskee aina alkuperäisen luovutuksensaajaa, eli henkilöä, joka edelleen luovuttaa saamansa omaisuuden, ennen kuin viisi vuotta saannosta on kulunut (Tuloverolaki 1410/2010 48.5).

ESIMERKKI 10. Huojennuksen menettäminen, jos jatkoluovutus tapahtuu viiden vuoden kuluessa (Verohallinto 2017c, viitattu 15.11.2017).

A on kymmenen vuotta sitten ostanut X Oy:n osakkeita 75 000 eurolla. Nyt hän myy ne pojalleen B:lle 250 000 eurolla. B myy osakkeet edelleen kolmen vuoden kuluttua kaupasta 450 000 eurolla. 40 prosentin hankintameno-olettamaa käyttämällä ($250\,000 - 40\% \cdot 250\,000$) A:n luovutusvoitoksi saadaan 150 000 euroa, joka on tuloverolain 48.1 §:n kohdan nojalla verovapaa. Koska B:n myydessä osakkeita eteenpäin ennen kuin kaupasta on kulunut viisi vuotta, sovelletaan tuloverotuksessa tuloverolain 48.5 §:n säännöksiä. B:n hankintamenosta 250 000 euroa vähennetään A:n verovapaan luovutusvoiton 150 000 määrä, jolloin B:n veronalaiseksi luovutusvoiton määräksi tulee 350 000 euroa ($250\,000 - 150\,000$) = 100 000 laskennallinen B:n hankintameno, jolloin luovutusvoitto on ($450\,000 - 100\,000$) = 350 000 euroa.

4.2 Perintö- ja lahjaverolain huojennussäännökset

Lähtökohtana sukupolvenvaihdoksen verohuojennukseen on, että perintönä, lahjana tai lahjaluonteisena kauppana siirtynyttä yritystä ei perintö- ja lahjaverotuksessa arvosteta käyvän arvon mukaisesti (Ossa 2014, 267). Jotta huojennuksia olisi mahdollista toteuttaa perintö- ja lahjaverotuksessa, perintö- ja lahjaverolaki **edellyttää**:

- 1) perinnön tai lahjan sisältävän tarpeeksi suuren osan yrityksen omistusprosentista eli siirtyvään omaisuuserään tulee sisältyä vähintään 10 prosenttia yrityksen omistamiseen oikeutavista osakkeista tai osuuksista (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 57§),
- 2) jatkuvuutta eli verovelvollisen tulee jatkaa yrityksen liiketoiminnan harjoittamista ja osallistua osakeyhtiön toimintaan ja sitä koskevaan päätöksentekoon (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 55.1 §),
- 3) yrityksen tai sen osasta määrätyn veron suuruuden alarajan ylittymistä eli perinnöstä tai lahjasta määrätyn veron suhteellinen osa koko verosta on suurempi kuin 850 euroa (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 55.4§),
- 4) verovelvollisen veroilmoitusta eli anomuksen jättämistä Verohallinnolle ennen verotuksen toimittamista (Perintö- ja lahjaverolaki 1110/1994 55.1 §),
- 5) yrityksen harjoittavan elinkeinotoimintaa ja

- 6) yritysvarallisuuden olleen käytössä yritystoiminnassa välittömästi ennen luovutusta, ellei yritystoiminta ole pakottavasta syystä ollut keskeytynyt eli keskeytyminen ei väistämättä estä huojennussäännösten soveltamista (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 55.1 §).

Sukupolvenvaihdostilanteissa ei kauppahinnan alennusta veroteta ostajan myyjältä saamana lahjana, jos kauppahinta on yli puolet siirtyvän yrityksen tai sen osan käyvästä arvosta (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 55:5 §). Sukupolvenvaihdoksen huojennussäännöksiä ei ole rajattu pelkästään keventämään sukupolvenvaihdosprosessissa perintö- ja lahjaverolain mukaisia sukulaisuussuhteella yrittäjään liittyviä jatkajia. Kun vain lainsäädännön asettamat ehdot täyttyvät, voidaan yrityksen vaihtaessa omistajaa soveltaa sukupolvenvaihdoshuojennussäädöksiä. (Ossa 2014, 268.)

Verokevennyksen lisäksi lahjan ja perinnön saajalla on mahdollisuus saada maksuunpanuille veroille maksuaikaa. Lain mukaan maksuaikaa koskeva huojennus voidaan asettaa käytäntöön, jos maksettavan veron suuruus on vähintään 1 700 euroa. Vero, jonka maksamiseen on myönnetty maksuaikaa, maksetaan yhtä suurina, vähintään 850 euron suuruisina vuosittaisina erinä enintään kymmenen vuoden aikana. Myönnettyltä maksuajalta ei peritä korkoa. (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 56:1-2 §.)

Perintö- ja lahjaverolain mukaan verohallinnolla on sukupolvenvaihdostilanteessa mahdollista jättää osa verosta maksuunpanematta, edellyttäen, että verovelvollinen itse on esittänyt pyynnön Verohallinnolle ennen verotuksen toimittamista (Perintö- ja lahjaverolaki 1110/1994 5:55.1 §). Käytännössä, pyyntö jättää osa veroista maksuunpanematta, tulisi kirjata perukirjassa tai lahjaveroilmoituksella tai jotenkin muuten kirjallisesti mahdollisimman selkeästi. Jos perillisiä tai lahjansaajia on useita, tulee jokaisen heistä tehdä pyyntö erikseen. (Immonen & Lindgren 2013, 141.)

Verovelvollisella on oikeus hakea ennakkoratkaisua Verohallinnolta. Annetusta ennakkoratkaisusta käyvät ilmi veron määrä, onko veroa maksettava sekä perustelut annetulle ratkaisulle. Verovelvollisen vaatiessa ennakkoratkaisua käytetään sukupolvenvaihdokseen liittyvässä perintö- ja lahjaverouksessa. Ilman vaadetta ennakkoratkaisua ei huomioida, vaikka se olisi verovelvolliselle myönteinen. (Lindholm 2017, 118–120.)

4.2.1 Huojennuksen laskeminen

Perintö- ja lahjaverolain mukaan sukupolvenvaihdoksen huojennuksen määrä saadaan selville laskemalla kaksi erotusta, joista pienempi muodostaa maksuunpanematta jätettävän osan (Ossa 2014, 291). Sukupolvenvaihdoshuojennusten edellytysten täytyessä perintö- ja lahjaveron määrä määräytyy omaisuuden käyvän arvon sijasta vertailuarvon mukaan, ja verolaskelmiin otetaan mukaan vertailuarvosta vain osa. (Lakari & Engblom 2016, 101).

Perintö- ja lahjaverolain mukaan maksuunpanematta jätettävän veron osan laskemiseksi käyvin arvoin lasketusta verosta vähennetään vero, joka perintöosuudesta tai lahjasta olisi määrättävä, jos maatilalla maatalousmaa ja sitä vastaava CAP -maatilatukioikeus, rakennukset, rakennelmat, koneet, kalusto ja laitteet sekä niihin kohdistuvat velat samoin kuin muuhun yritykseen kuin maatalaan kuuluva yritysvarallisuus arvostetaan määrään, joka vastaa 40 prosenttia verovelvollisuuden alkamista edeltäneeltä vuodelta toimitettavassa tai toimitetussa tuloverotuksessa noudatettavien tai noudatettujen, varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 3 ja 4 luvun mukaisesta määrästä. Yrityksen yritysvarallisuus arvostettaisiin määrään, joka vastaa 40 prosenttia verovelvollisuuden alkamista edeltäneeltä vuodelta toimitetusta tuloverotuksessa noudatettujen perusteiden mukaisesta määrästä. Tällöin osakeyhtiön yritysvarallisuus arvostetaan määrään, joka vastaa 40 prosenttia varojen arvostamisesta lain 4 ja 5 §:ien mukaisten perusteiden mukaan lasketusta määrästä. (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 55.2 §.)

Toinen erotus huojennuksen määrän selvittämiseen saadaan, kun lasketaan yrityksen tai sen osasta menevän veron suhteellinen osa koko verosta ja siitä vähennetään 850 euroa (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 55.4 §).

ESIMERKKI 11. Perintö- ja lahjaveron peruste sukupolvenvaihdoshuojennusten edellytysten täytyessä (Lakari & Engblom 2016, 101).

Yrityksen X Oy osakkeiden käypä arvo on 2000. Lain mukainen vertailuarvo X Oy:n osakkeille on 200. Sukupolvenvaihdoksen huojennusten edellytysten täytyessä lahjavero määrätään arvosta $40\% \cdot 200 = 80$. Ilman sukupolvenvaihdoshuojennuksia perintö- ja lahjaveron perusteena olisi arvo 2000.

ESIMERKKI 12. Perintöveron maksuunpantavan määrän laskeminen (Ossa 2014, 292).

Ensimmäinen erotus lasketaan perintö- ja lahjaverolain mukaisilla säännöksillä, joissa käyvin arvoin (1 000 000) lasketusta verosta (149 700) vähennetään vero, jossa yritysvarallisuus on arvos-tettu vertailuarvoonsa (280 000), josta on laskettu lain mukainen osa veroa (34 500).

Erotus 1.

Perintövero 1 000 000 eurosta	149 700 euroa
- perintövero 280 000 eurosta	34 500 euroa
= erotus 1	115 200 euroa

Toinen erotus lasketaan siten, että käyvin arvoin (1 000 000) lasketusta verosta (149 700) vähennetään 850 euroa.

Erotus 2.

Perintövero 1 000 000 eurosta	149 700 euroa
- 850 euroa	
= erotus 2	148 850 euroa

Maksuunpantava vero määräytyy, kun erotuksista pienempi (erotus 1) vähennetään maksuunpantavasta verosta.

Perintövero 1 000 000 eurosta	149 700 euroa
- erotuksista pienempi	115 200 euroa
= maksuunpantava vero	34 500 euroa

4.2.2 Huojennuksen menettäminen

Vaikka sukupolvenvaihdoksen yhteydessä kaikki sukupolvenvaihdoshuojennuksia koskevat ehdot täytyisivät, tulee jatkajan olla huolellinen, ettei myy yritystä eteenpäin liian lyhyen ajan sisällä. Jos jatkaja luopuu yritystoiminnasta liian pian sukupolvenvaihdoksen jälkeen, kaupan yhteydessä luopujan saama veroetu kostautuu luovutuksensaajan tuloverotuksessa. (Lakari 2016, viitattu 3.10.2017.) Jos jatkaja luopuu lahjana tai perintönä saamastaan omaisuudesta kokonaan tai yli puolella saamastaan osakemäärästä ennen kuin lahja- ja perintöverotuksen toimittamispäivästä on

kulunut viisi vuotta, huojennuksen vuoksi maksuunpanematta jäänyt vero maksuunpannaan 20 prosentin korotuksella. Huojennuksen purkamisen taustalla tulee lähtökohtaisesti olla vapaaehtoinen yritysvarallisuuden luovutus. Esimerkiksi, jos yritystoiminta joudutaan lopettamaan konkurssin, pakkohuutokaupan, pakkolunastuksen, osituksen, sairauden, kuoleman, kannattamattomuuden tai vastaavan syyn vuoksi ei uusia veroseuraamuksia toiminnan loppumisen vuoksi tule. Tällaisissa tilanteissa sillä ei ole merkitystä onko yritystoiminnan luovutus vastikkeellinen tai vastikkeeton. (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 55.6 §; Ossa 2014, 293–294.)

Jotta välttyttäisiin ikäviltä yllätyksiltä, olisi tärkeää osata valmistautua ja suunnitella prosessia hyvissä ajoin. Esimerkiksi, jos yritystoiminta on lakkautettu ennen sen lahjana tai perintönä siirtymistä jatkajalle, voidaan katsoa, etteivät huojennuksen ehdot täyty, vaikka jatkaja olisi aloittanut liiketoiminnan heti perinnön tai lahjan saatuaan. Jos yritystoiminta on jouduttu pakottavasta syystä lakkauttamaan, esimerkiksi yrittäjän työkyvyttömyyden myötä, ei se estä huojennussäännöksen soveltamista. Verohallinnon ohjeen mukaan yli vuoden ajan lakkautettuna ollut liiketoiminta katsotaan lähtökohtaisesti lopetetuksi (Ossa 2014, 283–284).

5 OPPAAN LAATIMINEN

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii oululainen tilitoimisto, jonka palveluihin kuuluvat laaja-alaisesti palkanlaskenta-, kirjanpito-, laki- ja neuvontapalvelut. Tämän opinnäytetyön tuotoksena tehdään toimeksiantajalle opas osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen verotuksesta. Opas löytyy opinnäytetyön liitteistä (Liite 1).

Idea opinnäytetyön aiheeseen löytyi oman kiinnostuksen pohjalta yhdessä toimeksiantajan kanssa miettien. Oman mielenkiinnon ja aiheen ajankohtaisuuden pohjalta päädyimme, että tuotamme toimeksiantajayrityksen käyttöön sukupolvenvaihdosta käsittelevän oppaan.

Opinnäytetyön tekemisen aloitin syksyllä 2017, jolloin asetettiin tavoitteet työn sisällölle sekä etenemiselle. Alkuvaiheessa työstäminen oli pääasiassa tiedonkeruuta sekä aiheen rajausta. Aiheen selkeytymisen sekä aiheeseen perehtymisen jälkeen pääsin työstämään itse opinnäytetyötä. Marraskuussa teoriaperusta oli valmis, jonka jälkeen työstin teoriaosuuden pohjalta oppaan. Oppaaseen kokosin tietoa siitä, millaisia vaihtoehtoja sukupolvenvaihdos on toteuttaa, millaisia veroseuraamuksia siitä on jatkajalle ja luopujalle sekä milloin on mahdollista soveltaa verolainsäädännön sukupolvenvaihdoksen erityishuojennuksia. Pyrin tekemään oppaasta ytimekkään sekä selkeälukuisen. Työ valmistui kokonaisuudessaan helmikuussa 2018.

Opas on tehty Word 2016 – ohjelmalla, ja se on 20 sivuinen julkaisu, joka on kokoa A4. Varsinaisen tekstin lisäksi oppaaseen on tuotu selkeyttä ja havainnollisuutta kuvioilla sekä esimerkeillä. Oppaan sisältö ja rakenne muodostuvat asiasisällöltään teoriaosuuden sisällön mukaisesti.

Opas koostuu viidestä pääluvusta, joista ensimmäinen on johdantoluku, jossa käydään läpi opinnäytetyön lähtökohdat, tavoitteet ja lopputulos. Toisessa luvussa käydään läpi sukupolvenvaihdosta käsitteenä, mitä sukupolvenvaihdos prosessina vaatii onnistuakseen ja millaisia tavoitteita sukupolvenvaihdoksella on liiketoiminnan jatkuvuuden, kohdeyrityksen ja yhteiskunnan kannalta. Kolmannessa luvussa käydään läpi sukupolvenvaihdosta valmistelevia toimia, neljännessä luvussa toteutustavat ja niiden verotus. Viimeisessä osiossa käydään läpi sukupolvenvaihdoksen verohuojennusten sisältöä sekä niiden soveltamisen edellytyksiä. Opas on tarkoitettu tilitoimiston työntekijöiden käyttöön, minkä vuoksi tuotos on tiivistetty vastaamaan heidän alan osaamistaan silmällä pitäen.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön aiheena oli Osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen verotus. Opinnäytetyön teoriapohjaan perustuen tein konkreettisen oppaan työhön liittyen. Opinnäytetyön tavoitteena oli vastata seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Millaisia vaihtoehtoja sukupolvenvaihdoksen toteuttamisessa osakeyhtiössä on?
2. Millaisiin veroseuraamuksiin erilaiset toteutustavat johtavat ja kelle veroseuraamukset ovat suunnattuja?
3. Milloin on mahdollista soveltaa verolainsäädännön erityishuojennuksia?

Opinnäytetyötä tehdessä jokaiseen tutkimuskysymykseen löytyi vastauksia. Ensimmäisen kysymyksen kohdalla etsittiin vaihtoehtoja sille, millä tavoin osakeyhtiöllä on mahdollista toteuttaa sukupolvenvaihdos. Työssä käsitellen toteutustavoista yrityskaupan, substanssikaupan, lahjaluonteisen kaupan, lahjan, perinnön sekä testamentin. Toteutustapoja sukupolvenvaihdokseen on yhtä lailla kuin sukupolvenvaihdoksia, joten otin työhöni käsiteltäväksi yleisimmät tavat.

Sukupolvenvaihdoksen toteutuksen keskiössä on toteutustavan ohella niiden verokohtelu. Toisen tutkimuskysymyksen kohdalla tarkastelussa ovat eri toteutustapojen verokohtelu. Verotus on yksi sukupolvenvaihdosprosessin keskeisimpiä asioita ja se kannattaa ottaa huomioon jo suunnittelu- vaiheessa.

Kolmannessa tutkimuskysymyksessä otetaan yksityiskohtaisemmin tarkasteluun, milloin sukupolvenvaihdosprosessissa on mahdollista soveltaa verolainsäädännön erityishuojennuksia. Tutkimuskysymykseen vastaukset löytyivät perintö- ja lahja- sekä tuloverolaista. Hyvissä ajoin aloitettu suunnittelu sekä ammattitaito mahdollistavat onnistuneen sukupolvenvaihdoksen.

Ensimmäiseen ja toiseen tutkimuskysymykseen löytyvät vastaukset luvusta 3. Toteutustapoja on monia ja se valitaan aina tapauskohtaisesti. Sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa esimerkiksi kauppana, yritys- tai substanssikauppana, lahjoituksena, perintönä tai testamentilla. Toteutustavan valintaan vaikuttavat usein luopujan ja jatkajan suhde, onko luovutus vastikkeellinen vai vastikkeeton ja kuinka veroseuraamukset voidaan minimoida. Samassa luvussa käydään läpi jokaisen toteutustavan veroseuraamukset.

Sukupolvenvaihdoksen toteutuessa osakekaupalla myyjälle tulee maksettavaksi luovutusvoitosta pääomatuloveroa ajankohtaisen veroprosentin mukaan (2018: 30 %, 30 000 € ylittävältä osalta 34 %). Substanssikaupassa myyntitulo on tuloa myyjäyrittäjälle, jolloin myyntivoitto verotetaan yrityksen tuloverotuksessa. Kaupan yhteydessä ostajalle tulee maksettavaksi kauppahinnasta varainsiirtoveroa 1,6 prosenttia ja kiinteistöyhtiön ollessa kyseessä 2 prosenttia. Lahjaluonteisen kaupan ollessa kyseessä jatkajalle tulee varainsiirtoveron lisäksi maksettavaksi lahjaveroa kauppahinnan ja yrityksen käyvän arvon erotuksesta.

Lahja verotetaan kyseisen ajankohdan mukaisen veroasteikon mukaan. Veron määrään vaikuttaa myös lahjoittajan ja lahjansaajan sukulaisuussuhde. Lahjansaajan ei tarvitse suorittaa lahjaveroa, jos lahjan arvo jää alle 5 000 euroa. Perintö ja testamentti verotetaan myös ajan mukaisen veroasteikon mukaan ja veron määrään vaikuttaa osapuolten sukulaisuussuhde. Alle 20 000 euron arvoisesta perintöosuudesta ei peritä veroa.

Luvussa 4. vastataan kolmanteen tutkimuskysymykseen. Sukupolvenvaihdoshuojennuksia on mahdollista soveltaa tuloverotuksessa sekä perintö- ja lahjaverotuksessa. Tuloverolaki edellyttää verovapauteen, että kaupan kohteena on vähintään 10 prosenttia osakeyhtiön osakkeista, luopuja on omistanut kaupan kohteen osakkeet tai osuudet vähintään 10 vuotta ja jatkaja on joko yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa myyjän lapsi tai rintaperillinen tai myyjän sisar, veli, sisarpuoli tai velipuoli. Ellei kaikki ehdot täyty ei verohuojennuksia ole mahdollista soveltaa sukupolvenvaihdoksessa.

Perintö- ja lahjaverolaki edellyttää verohuojennuksiin, että siirtyvään omaisuuserään tulee sisältyä vähintään 10 prosenttia yrityksen omistamiseen oikeuttavia osakkeita tai osuuksia, verovelvollisen tulee jatkaa yrityksen liiketoiminnan harjoittamista ja osallistua osakeyhtiön toimintaan ja sitä koskevaan päätöksentekoon, perinnöstä tai lahjasta määrätyin veron suhteellinen osuus koko verosta on suurempi kuin 850 euroa, anomuksen jättäminen Verohallinnolle ennen verotuksen toimittamista, yrityksen harjoittavan elinkeinotoimintaa sekä yritysvarallisuuden käytössä olemista ennen luovutusta.

Jokaiseen tutkimuskysymykseen saadessani vastauksen saatiin aikaan monipuolinen tietopaketti liittyen osakeyhtiön sukupolvenvaihdokseen ja sen verotukselliseen puoleen. Ei ole olemassa yhtä oikeaa tapaa tehdä sukupolvenvaihdosta, vaan se on aina yksilöllinen.

7 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoite oli tuottaa opas, joka käsittelee osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen verotuksellista näkökulmaa. Opinnäytetyö toteutettiin tutkimuksen sijaan toiminnallisena kehitystyönä, mikä mielestäni palveli työlle asetettuja tavoitteita. Mielestäni onnistuin alan kirjallisuuden ja ohjauksen opettajan kanssa rajaamaan aiheen lopulta resursseja vastaavaksi. Lähteiden avulla valitsin työn perustaksi yleisimmät sukupolvenvaihdoksen toteutustavat, joita ovat kauppa, lahja, perintö ja testamentti. Lain sekä verohallinnon ohjeiden avulla sain koottua paketin jokaisen toteutustavan veroseuraamuksista luopujalle sekä jatkajalle. Onnistuin myös selvittämään, mitä on verolainsäädännön sukupolvenvaihdoksen erityishuojennukset ja milloin niitä on mahdollista soveltaa.

Mielestäni onnistuin tavoitteessa luoda oppaan osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen verotuksesta. Sukupolvenvaihdokseen liittyvät tiivisti myös yrityksen arvon määrittäminen sekä jatkajan ja luopujan rahoitus sekä omistajan vaihdoksen tiedottaminen. Ne jouduttiin kuitenkin resurssien puitteissa rajaamaan työn ulkopuolelle. Opinnäytetyöprojektin alussa pysyin aikataulussa hyvin ja ohjauksenaari pidettiin alustavasta aikataulusta etuajassa. Loppua kohden aikataulujen yhteensopimattomuus toimeksiantajan kanssa sekä omat työajat hidastivat työn etenemistä, mutta työ saatettiin loppuun alustavan aikataulun mukaisesti helmikuussa 2018.

Opinnäytetyön aikana opin paljon uutta aiheesta. Vaikka aikaisemmin tietoa oli kertynyt kaupan verotuksesta ja perintö- ja lahjaverotuksesta, oli niiden soveltaminen sukupolvenvaihdostilanteeseen uutta. Uusia asioita työssä olivat sukupolvenvaihdosta valmistelevat toimet sekä lainsäädännön erityishuojennukset sukupolvenvaihdostilanteissa. Mielestäni aiheeseen löytyi kattavasti alan kirjallisuutta, jota pystyin hyödyntämään niin aiheeseen perehtyessä kuin työn lähdemateriaalina. Vaikka sukupolvenvaihdoksen peruseriaatteet eivät ole niin muutosalttiita kuin lainsäädäntö ja verohallinnon ohjeet, tulee prosessin yksityiskohtiin suhtautua tulevaisuudessa kriittisesti. Kun lähteenä on käytetty alan tuoretta kirjallisuutta, lakia sekä verohallinnon ohjeita, voidaan opinnäytetyötä pitää luotettavana.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut mielenkiintoista, välillä myös haastavaa sekä työlästä. Kun aihe on mielenkiintoinen, motivaatio työn tekemiseen on helppo löytää, vaikka pidempien taukojen jälkeen työhön oli hankalampi tarttua. Haastetta toi lakitekstin tulkinta ja sen soveltaminen käytän-

töön. Työ opetti erityisesti aiheestaan, mutta samalla olen oppinut aikatauluttamaan omaa työskentelyä, työskentelemään itsenäisesti, suhteuttamaan työn laajuuden annettuihin resursseihin sekä ottamaan etäisyyttä aiheeseen tarvittaessa, jotta työhön voi taas keskittyä tarkemmin.

Tekemääni opinnäytetyötä voisi jatkojalostaa miettimällä työn ulkopuolelle jääneitä asioita, kuten yrityksen arvon määrittämistä sekä jatkajan ja luopujan rahoitusmahdollisuuksia. Työhöni liittyen voisi tehdä myös empiirisen tutkimuksen siitä näkökulmasta, miten sukupolvenvaihdos on koettu onnistuvan ja millainen vaikutus sillä on ollut kyseiseen yritykseen ja sen toiminnan jatkuvuuteen.

LÄHTEET

Aranne, J. & Iiro, O. 2016. Sukupolvenvaihdos vaatii suunnittelua. Viitattu 22.1.2018, <http://www.insinööri-lehti.fi/sukupolvenvaihdos-vaatii-suunnittelua>.

Asianajotoimisto Legistum Oy 2017. Perintö. Viitattu 13.11.2017, <http://www.perunkirjoitus.fi/perinto/>.

Hänninen, H. 2013. Perhe- ja perintöoikeutta pääpiireissään 2013. Viitattu 14.11.2017, <http://docplayer.fi/44359-Perhe-ja-perintöoikeutta-pääpiireissaan-2013.html>.

Immonen, R. & Lindgren, J. 2013. Onnistunut sukupolvenvaihdos. Helsinki: Talentum Media Oy.

Juusela, J & Tuominen, S. 2014. 2. uudistettu painos. Sukupolvenvaihdoksen verotus. Helsinki: Talentum Media Oy.

Kess, M. 2011. Onnistunut sukupolvenvaihdos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Lakari, T. 2014. Yritystoiminnan lopettaminen ja sukupolvenvaihdos. Vantaa: Verotieto Oy.

Lakari, T. 2016. Sukupolvenvaihdoshuojennukset verotuksessa. Viitattu 3.10.2017, <https://www.suomentilintarkastajat.fi/nakoaloja/blogi-talouden-ammattilaiset/sukupolvenvaihdoshuojennukset-verotuksessa>.

Lakari, T. & Engblom, A. 2016. Käytännön sukupolvenvaihdos – Yritysrakenteet ja verotus. Helsinki: ST-Akatemia Oy.

Laki avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta 14.1.2011/26.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360.

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 22.12.2005/1142.

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558.

Lindholm, T. 2017. Perintöverokirja. 17. uudistettu painos. Helsinki: Verotieto Oy.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.

Ossa, J. 2014. Sukupolvenvaihdos ja yritystoiminnan lopettaminen. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus.

Perintö- ja lahjaverolaki 12.7.1940/378.

Perintökaari 5.2.1965/40.

Suomen Yrittäjät 2017. Sukupolvenvaihdoksen verotus. Viitattu 16.11.2017, <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/omistajanvaihdos/verotus-omistajanvaihdoksissa/sukupolvenvaihdoksen-verotus-320575>.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535.

Varainsiirtoverolaki 29.11.1996/931.

Verohallinto 2017a. Lahjaluonteinen kauppa. Viitattu 15.11.2017, https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/lahja/lahjanluonteinen_kaupp/.

Verohallinto 2017b. Hallintaoikeuden pidättäminen lahjaverotuksessa. Viitattu 17.10.2017, https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/lahja/hallintaoikeuden_pidattaminen_lahjavero/.

Verohallinto 2017c. Yrityksen sukupolvenvaihdos verotuksessa. Viitattu 16.10.2017, https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48042/yrityksen_sukupolvenvaihdos_verotuksess2/.

LIITTEET

LIITE 1

OPAS OSAKEYHTIÖN SUKUPOLVEN- VAIHDOKSEN VEROTUKSEEN

Sisällys

1	JOHDANTO	1
2	YRITYKSEN SUKUPOLVENVAIHDOS	2
3	SUKUPOLVENVAIHDOSTA VALMISTELEVAT TOIMET	3
3.1	Jakautuminen	3
3.2	Osakeanti	5
3.3	Omien osakkeiden hankkiminen	5
3.4	Apuyhtiön perustaminen	6
4	SUKUPOLVENVAIHDOKSEN TOTEUTUSTAVAT JA NIIDEN VEROTUS	8
4.1	Yrityskauppa	9
4.2	Substanssikauppa	9
4.3	Lahjaluonteinen kauppa	10
4.4	Lahja	12
4.5	Perintö ja testamentti	14
5	MILLOIN ON MAHDOLLISTA SOVELTAA SUKUPOLVENVAIHDOKSEN VEROHUOJENNUKSIA	18
	LÄHTEET	21

1 JOHDANTO

Tämä opas on laadittu osana opinnäytetyötä, jonka nimi on Opas osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen verotukseen. Opinnäytetyö on tehty Oulun ammattikorkeakoulussa ja kuuluu osana liiketalouden tutkinnon suorittamiseen. Opinnäytetyö on toiminnallinen kehitystyö, jonka tuotoksena työn liitteenä on opas tilitoimistolle. Oppaan tarkoitus on havainnollistaa sekä perehdyttää työntekijöitä osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen verotukseen.

Opas on laadittu opinnäytetyön teoriaosuuden pohjalta. Teoriaosuudessa käydään läpi osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen ennakoivia toimia, erilaisia toteutustapoja, niiden verotusta sekä verolainsäädännön erityishuojennuksia. Oppaasta on tavoitteena tehdä selkeä, ytimekäs sekä havainnollistava työväline, kun taas teoriaosuudessa asiat käydään läpi yksityiskohtaisemmin.

Lähteinä oppaaseen on käytetty samoja lähteitä, joita käytetään opinnäytetyön teoriaosuudessa. Oppaan lähteet painottuvat erityisesti verohallinnon ohjeisiin sekä lainsäädäntöön.

2 YRITYKSEN SUKUPOLVENVAIHDOS

Sukupolvenvaihdoksella tarkoitetaan tilannetta, jossa yrityksen omistussuhteet muuttuvat ja liiketoiminnan jatkaminen siirretään toiselle henkilölle. Omistus voi siirtyä jatkajalle joko omistajan elinaikana tai sen jälkeen. Sukupolvenvaihdos mielletään usein tilanteeksi, jossa yritystoimintaa tulee jatkamaan omistajan lapsi. Yleisimmin tilanne on kumminkin se, ettei jatkajaa löydy perhepiiristä vaan jatkaja on perheen ulkopuolinen henkilö. Tällöin sukupolvenvaihdos toteutetaan usein yrityskaupalla ja kauppahinta asettuu lähelle yrityksen käypää arvoa. Lapsen jatkaessa yritystoimintaa vanhemmat eivät tavallisesti halua heiltä täyttä korvausta omistettavasta yritysvaarallisuudesta, jolloin yritystoiminta siirtyy tavallisesti lahjana, lahjaluontoisena kauppana tai perintönä.

Onnistunut sukupolvenvaihdos vaatii pitkäaikaista suunnittelua sekä oikeanlaista hinnoittelua. Jo suunnitteluvaiheessa on tärkeää tutustua erilaisiin toteutustapoihin, niiden verotukseen sekä mahdollisuuksiin soveltaa verolainsäädännön erityisiä verohuojennuksia.

Sukupolvenvaihdoksen ensisijainen tavoite on pyrkiä liiketoiminnan jatkuvuuteen, niin luopujan, jatkajan, kohdeyrityksen kuin yhteiskunnankin kannalta. Jatkuvuutta sekä työpaikkojen turvaamista on pyritty mahdollistamaan muun muassa lainsäädännön avulla, asettamalla verolainsäädännön erityishuojennuksia niin tulovero- kuin perintö- ja lahjaverolakiin.

3 SUKUPOLVENVAIHDOSTA VALMISTELEVAT TOIMET

3.1 Jakautuminen

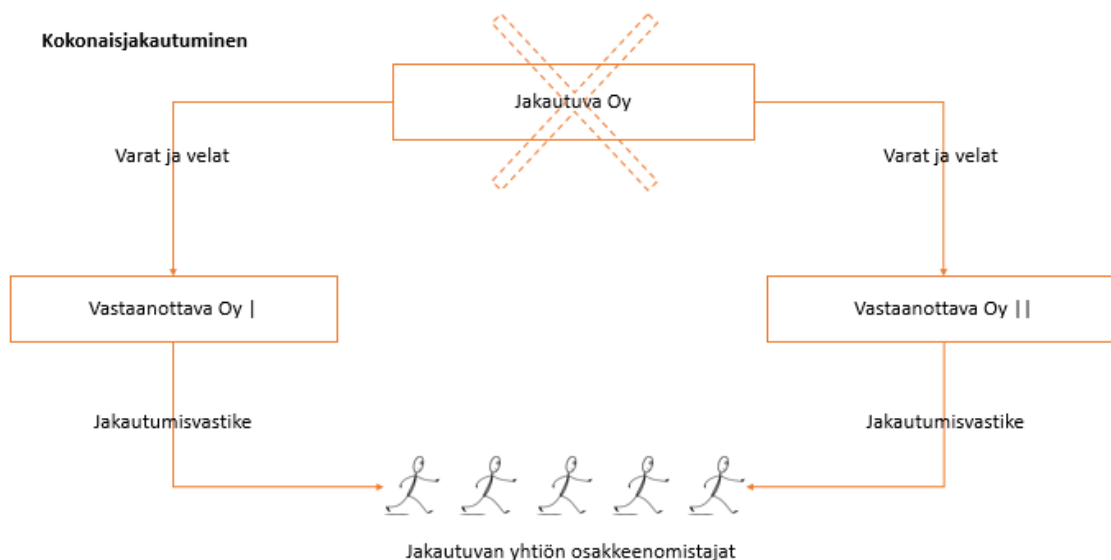
Jakautumisen avulla osakeyhtiön varat ja velat voidaan kokonaisuudessaan tai osittain siirtää yhdelle tai useammalle vastaanottavalle yhtiölle. Jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat jakautumisen yhteydessä jakautumisvastiketta, joka on

- 1) Vastaanottavien yhtiöiden uusia tai hallussa olevia osakkeita
- 2) Rahaa, max. 10 % vastikkeena annettavien osakkeiden nimellisarvosta tai osakkeita vastaavasta osuudesta yhtiön maksettua pääomaa

Jakautuminen voi tapahtua

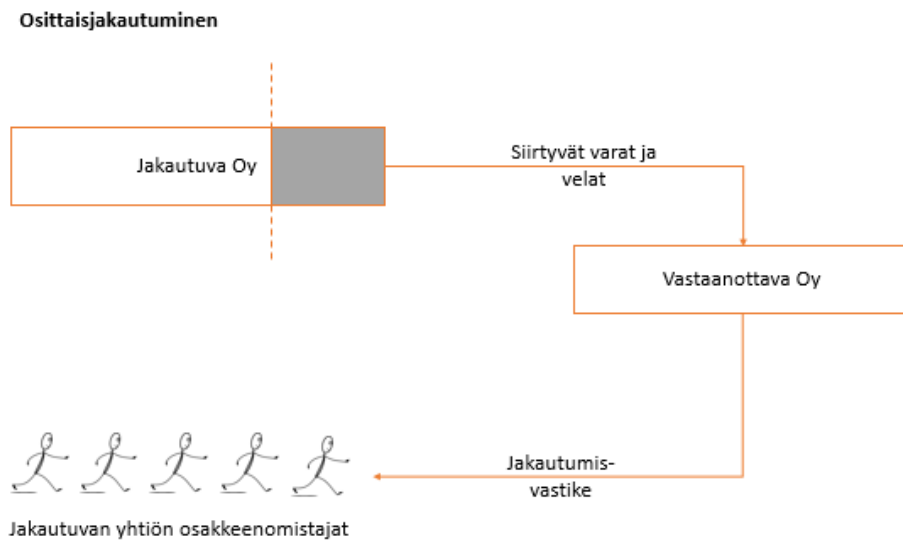
- 1) **Kokonaisjakautumisena**, jolloin jakautuvan yhtiön kaikki varat ja velat siirtyvät kahdelle tai useammalle osakeyhtiölle

KUVIO 1. Kokonaisjakautuminen

- 2) **Osittaisjakautumisena**, jolloin jakautuva yhtiö siirtää yhden tai useamman liiketoimintakokonaisuutensa yhdelle tai useammalle osakeyhtiölle jättäen vähintään yhden liiketoimintakokonaisuutensa siirtävään yhtiöön.

KUVIO 2. Osittaisjakautuminen

Jakautumisen avulla osakeyhtiön sellaiset varat ja velat, jotka eivät palvele täysin kyseessä olevaa siirtyvää liiketoimintaa, voidaan siirtää eri yhtiöön. **Tällöin yrityksen arvo alenee ja siirto jatkajalle on edullisempää.**

ESIMERKKI 1. Osakeyhtiön jakautuminen

Vanhemmat A ja B omistavat X Oy:n puoleksi. Yhtiön omaisuus rakentuu liiketoimintaan välittömästi kuuluvasta omaisuudesta, kuten koneista, laitteista, kalustosta ja toimitiloista. Lisäksi varallisuuden kuuluu arvopapereita sekä muuta sijoitusvarallisuutta. Tarkoituksena on, että A ja B lopettavat liiketoiminnan harjoittamisen ja myyvät yrityksen puoleksi lapsilleen C:lle ja D:lle. Kaupan teon yhteydessä päätetään, ettei sijoitusvarallisuus ole tarpeen toiminnan jatkamisen kannalta ja katsotaan järkevimmäksi ratkaisuksi erottaa sijoitusvarallisuus omaan yhtiöön ja liiketoiminta omaan yhtiöön. Jakautumisen jälkeen vain liiketoimintayhtiön omistus siirrettäisiin lapsille. Käytännössä X Oy jaetaan ensin kahdeksi eri yhtiöksi, liiketoimintaa jatkaa Y Oy ja sijoitusvarallisuus siirtyy yhtiöön Z Oy. Y Oy:n osakkeet myydään C:lle ja D:lle puoleksi.

Vaihtoehtona mietittiin myös, että X Oy:stä erotettaisiin liiketoiminta omaan yhtiöön Y Oy:öön ja sijoitusvarallisuus jäisi yhä X Oy:öön, ja Y Oy myytäisiin lapsille.

3.2 Osakeanti

Osakeannissa osakeyhtiö laskee liikkeelle uusia tai luovuttaa omia hallussa olevia osakkeita eteenpäin. Sukupolvenvaihdostilanteessa osakeanti suunnataan yritystoiminnan jatkajalle. Sukupolvenvaihdostilanteissa merkintä voi olla usein näennäisesti täysin maksuton tai merkintähinta alittaa osakkeiden käyvän hinnan. Käyvän arvon ja merkintähinnan välinen erotus katsotaan maksettavaksi yritystoiminnan jatkajan panoksella yritykseen muun muassa kasvattamalla yrityksen arvoa, kannattavuutta tai tulosta.

Jos sukupolvenvaihdoksen tarkoituksena on, että jatkaja on yrittäjän lapsi, voidaan osakeannilla lisätä lapsen omistusta yrityksessä asteittain ja ottaa heidät mukaan yrityksen toimintaan. **Asteittainen omistuksen lisääminen keventää jatkajan rahoitustarvetta lopullisessa omistajanvaihdossa**, sillä osa yrityksestä on jo jatkajan omistuksessa.

ESIMERKKI 2. Osakeyhtiön osakeanti

A:n vanhemmat B ja C omistavat puoleksi X Oy:n osakekannan, jolloin kummallakin on 100 osaketta. Tarkoituksena on, että A tulisi mukaan yritystoimintaan yhtiön omistajaksi ensi vaiheessa pienemmällä osuudella. Myöhemmin A:lle voitaisiin siirtää koko yrityksen omistus. Yhtiössä päätetään suunnatusta osakeannista, jossa A:lle annetaan merkittäväksi 200 uutta osaketta. Osakeannin jälkeen yhtiön omistusrakenne on A (200), B (100) ja C (100).

3.3 Omien osakkeiden hankkiminen

Omien osakkeiden hankinta pienentää yhtiön arvoa sekä pienentää sen varallisuutta, joka **keventää jatkajan rahoitustarvetta**. Omien osakkeiden hankinta tulee tehdä voitonjakokelpoisilla varoilla, ostamalla osakkeita yhtiön osakkailta. Osakkeiden hankintaan sisältyy riski, että sitä pidetään veronkierron välineenä, koska tällä tavoin välttyttäisiin mahdolliselta osakkeen omistajien osinkove-

rotukselta. Peitelty osinko verotetaan silloin osakekaupan sijaan lain verotusmenettelyn nojalla peiteltynä osinkona, joka verotetaan ankarammin kuin luovutusvoitto. Tämän välttämiseksi tulisi omien osakkeiden hankkiminen kyetä perustelemaan vankoin verotuksesta riippumattomin syin. Verokohdeltu olisi järkevää varmistaa Verohallinnon ennakkoratkaisulla.

ESIMERKKI 3. Osakeyhtiön omien osakkeiden hankkiminen

Vanhemmat A ja B omistavat yhdessä tyttärensä C kanssa X Oy:n 120 osaketta, kukin osakkeista 40. Suunnitelmissa on, että vanhemmat asteittain luopuvat yrityksen omistuksessa ja C:n omistusoosuutta kasvatettaisiin. Yhtiössä on päätetty, että A myisi osakkeistaan 15 prosenttia (6 osaketta) ja B kaikki omistamansa 40 osaketta yhtiölle, joista yhtiö maksaisi sovitun kauppahinnan. Näin ollen yhtiö hankkisi itselle 46 osaketta. Tällöin X Oy:n omistus jakautuisi A:n ja C:n välille. B:llä ei olisi enää lainkaan yhtiön osakkeita, A:lla 34 osaketta ja C:llä 40 osaketta.

3.4 Apyhtiön perustaminen

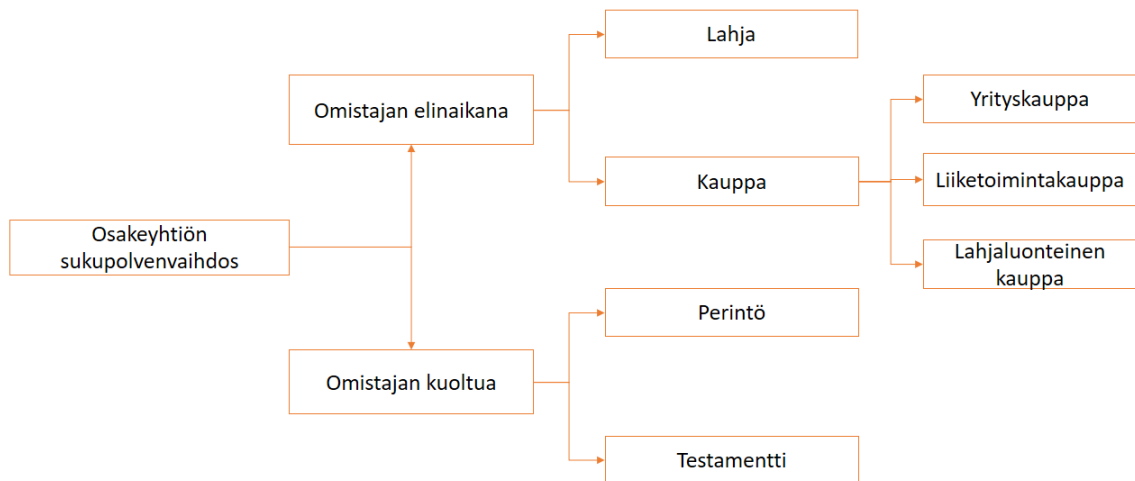
Apyhtiö on sukupolvenvaihdosta varten hankittu tai perustettu yhtiö, joka ostaa sukupolvenvaihdoksen yhteydessä luopujan osakkeet. Apyhtiön käyttämistä sukupolvenvaihdostilanteessa voidaan **hyödyntää kaupan rahoituksessa**. Usein ulkopuolinen myöntää helpommin rahoitusta yhtiömuotoiselle rahoituksenhakijalle. Apyhtiön käyttäminen on myös silloin perusteltua, jos jatkajia on useampi. Kaupan teon jälkeen ostettu yhtiö sulautetaan ostajayhtiöön tai ostettu yhtiö puretaan.

ESIMERKKI 4. Apyhtiön perustaminen sukupolvenvaihdoksen yhteydessä

Isän omistuksessa olevat X Oy:n osakkeet on tarkoituksena siirtää tyttärelle, jotta hän jatkaisi yrityksen liiketoimintaa. Suunnitelmana on, että tytär perustaisi kokonaan omistamansa yhtiön Y Oy:n, jolle pankki on myöntänyt rahoituksen X Oy:n osakkeiden ostamista varten. Kaupan jälkeen X Oy fuusioitaisiin osakeyhtiöön Y. Tarkoituksena on, että Y Oy:n pankkilaina rahoitettaisiin lyhennyksiin ja korkoihin, X Oy:ltä siirtyneen liiketoiminnan tuloilla. Vaihtoehtoisesti X Oy voitaisiin purkaa selvitysmenettelyn kautta.

5 SUKUPOLVENVAIHDOKSEN TOTEUTUSTAVAT JA NIIDEN VEROTUS

KUVIO 3. Sukupolvenvaihdoksen toteutustavat

5.1 Yrityskauppa

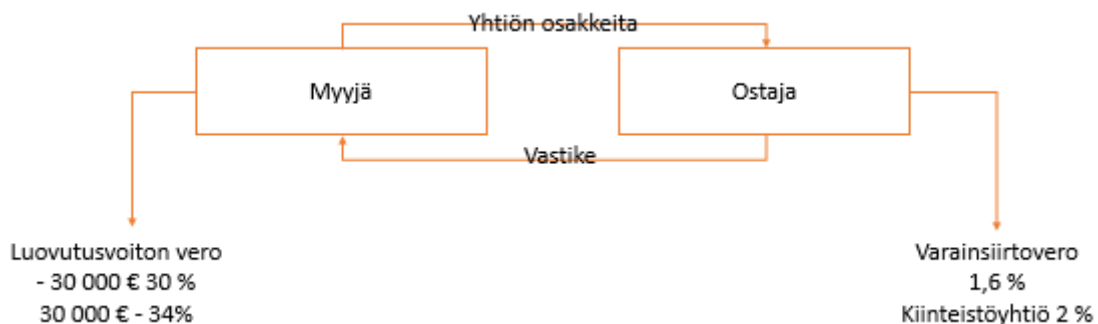
Sukupolvenvaihdoksen toteutuessa kaupalla, on ostaja velvollinen suorittamaan myyjälle sovittu vastike. Vastike voi olla rahaa tai muuta ostajan luovuttamaa rahan arvoista vastiketta.

Yrityskaupassa kaupan kohteena ovat luopujan osakkeet. Kaupan muotona yrityskauppa on myyjälle helpoin sekä verotuksellisesti edullisin muoto. Yritystoiminnan vastuut jäävät kaupan kohteeseen, jolloin myyjä vapautuu täysin yhtiön vastuista.

Yrityskaupassa myyjä on velvollinen maksamaan saamastaan luovutusvoitosta **veroa**, joka luokitellaan pääomatuloveroksi. Vuonna 2018 pääomatuloveroprosentti on 30. Pääomatulojen ylittäessä 30 000, ylimenevältä osalta veroprosentti on 34.

Ostaja on velvollinen suorittamaan kauppahinnasta varainsiirtoveroa. Varainsiirtoveroprosentti on 1,6 tai kiinteistöyhtiön ollessa kyseessä 2 prosenttia.

KUVIO 4. Yrityskaupan verotus

5.2 Substanssikauppa

Substanssikaupasta on kyse silloin kun kaupan kohteena on jokin myyjäyrityksen tietty yksittäinen liiketoimintaosa-alue. Kauppa voi koskea pelkästään kiinteistöjä, konekantaa tai vaihto-omaisuutta. Kauppahintaa vastaavat hankintamenot siirtyvät ostajan taseeseen.

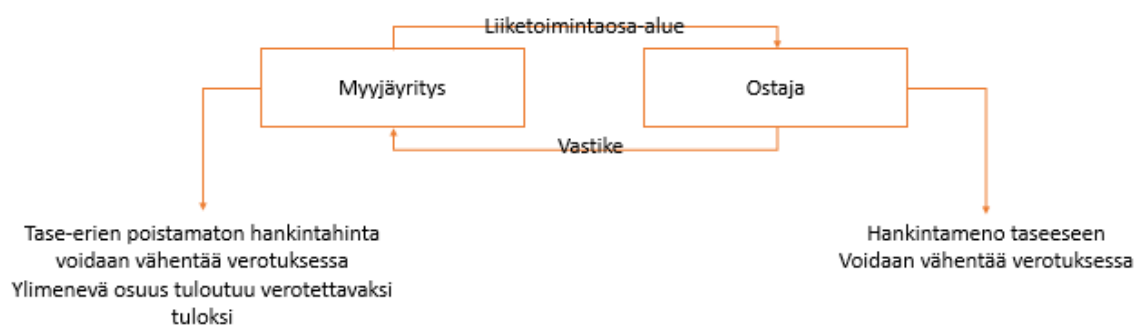
Ostajan näkökulmasta substanssikauppa on helpompi ja turvallisempi vaihtoehto kuin osakekauppa, sillä kauppaan kuuluvat vain sovitut varallisuuserät ja ostaja voi jättää epävarmat ja tarpeettomat liiketoimintaosa-alueet myyjäyhtiöön.

Substanssikaupassa myyntitulo on tuloa yritykselle eikä sen omistajalle. Kaupan jälkeen myyjäyhtiössä on mahdollista nostaa varat yhtiöstä ulos esimerkiksi voitonjakona, jonka jälkeen yhtiö voidaan purkaa.

Substanssikaupassa myyntitulon ollessa osayrityksen tulosta, myös **veroseuraamukset** kohdistuvat myyjäyhtiöön. Yhtiö voi saamastaan kauppahinnasta vähentää kaupassa siirtyneiden taseerien poistamattoman hankintamenon verotuksessa. Tästä ylimenevä kauppahinta on myyjälle voittoa ja se tuloutuu yhtiölle verotettavaksi tuloksi.

Substanssikaupassa tulee huomioida lain elinkeinotulon verottamisesta sisältävät erilaiset poistojärjestelmät ja yksilöidä kauppakirjaan, kuinka kauppahinta jakautuu vaihto-omaisuuden, käyttöomaisuuden ja liikearvon kesken. Tämän yksilöinnin mukaan määräytyy se, kuinka ostajayhtiö voi vähentää eri omaisuuserät verotuksessaan.

Kuvio 5. Substanssikaupan verotus

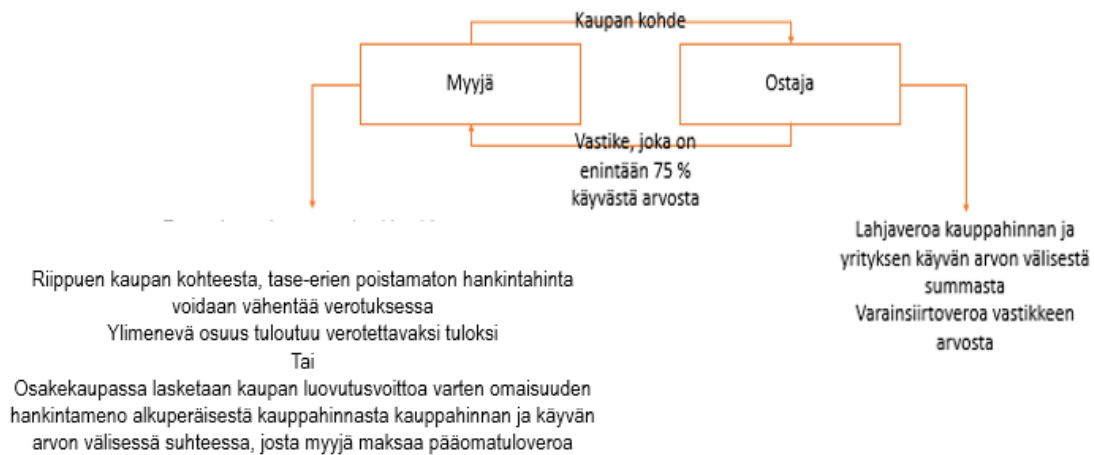

5.3 Lahjaluonteinen kauppa

Jos kauppahinta on enintään 75 prosenttia yrityksen käyvästä arvosta, kauppa pidetään lahjaluonteisena. Jos siis vastikkeen määrä on enintään $\frac{3}{4}$ kaupan kohteen käyvästä hinnasta, katsotaan niiden erotus luopujan antamaksi lahjaksi.

Kun kauppahinta on 75 prosenttia tai sen alle kaupan kohteen käyvästä arvosta, tulee ostajan maksaa kauppahinnasta **varainsiirtovero** sekä veroasteikon mukaisesti myös **lahjaveroa** kauppahinnan ja yrityksen käyvän arvon välisestä summasta.

Kuvio 6. Lahjaluonteisen kaupan verotus

ESIMERKKI 5. Lahjaluonteisen kaupan verotus

A oli ostanut kahdeksan vuotta sitten 7 prosenttia yhtiön X Oy:n osakkeista 50 000 eurolla. Hän myy osakkeet tyttärelleen B:lle 30 000 eurolla. Yhtiön osakkeiden käypä arvo myyntihetkellä on 80 000 euroa, jolloin kyseessä on lahjaluonteinen luovutus. Luovutus jaetaan maksetun hinnan ja käyvän arvon suhteessa vastikkeelliseen ja vastikkeettoman osaan. Kauppahinnan ja käyvän arvon suhde on $30\,000/80\,000 = 37,5$ prosenttia. Samassa suhteessa lasketaan kaupan luovutusvoittoa varten omaisuuden hankintameno alkuperäisestä kauppahinnasta $37,5\% * 50\,000 = 18\,750$ euroa. A:n luovutusvoitto on näin ollen 11 250 euroa ja tyttären B katsotaan saaneen kaupan yhteydessä 50 000 euron (80 000-30 000) arvoisen lahjan, josta hänen tulee suorittaa lahjaveroa. Ostajan tulee suorittaa varainsiirtoveroa ($2\% * 30\,000\text{ €}$) 600 euroa ja lahjaveroa ($1700\text{ €} + (50\,000 - 25\,000) * 10\%$) 4 200 euroa.

5.4 Lahja

Lahjan tunnusomaisena piirteenä on pidetty sitä, että se oleellisesti vähentää antajan varallisuutta sekä lisää saajan varallisuutta omaisuuden siirtyessä ilman vastiketta ja vapaaehtoisesti.

Lahjoituksesta on hyvä luoda erillinen **lahjakirja**, jossa tulee ilmi:

- Lahjoittaja
- Lahjan saaja
- Lahjoituksen kohde
- Omistusoikeuden siirtyminen sekä ajankohta
- Mahdollinen hallintaoikeuden pidättäminen
- Onko lahjoitus ennakkoperintöä
- Onko aviopuolisolla avio-oikeutta kyseessä olevaan omaisuuteen, sen tuottoon tai sen sijaan tulleeeseen omaisuuteen

Lahjaveroa tulee suorittaa, jos lahjoitettavan omaisuuden arvo on yli 5 000 euroa (2018). Vero määräytyy yrityksen sen hetkisen käyvän arvon mukaan. Lahjaveron määrään vaikuttavat antajan sekä saajan sukulaisuussuhde sekä lahjan arvo.

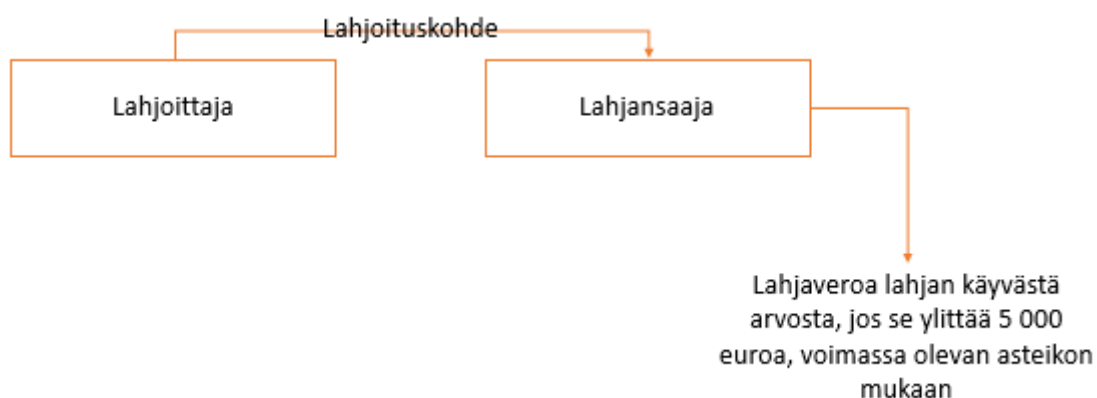
Taulukoissa 1 ja 2 näkyvät lahjaverosteikot, kun lahjoitus on tapahtunut 1.1.2017 tai sen jälkeen. Lahjan antajalla on oikeus pidättää hallintaoikeus lahjoitettavaan omaisuuteen. Hallintaoikeuden pidättäminen rajoittaa lahjansaajan oikeuksia lahjoitettua omaisuutta kohtaan, mikä huomioidaan lahjansaajan lahjaverotuksen määrässä.

Lahjan saajat jaetaan kahteen veroluokkaan. **Ensimmäiseen veroluokkaan** kuuluvat:

- lahjanantajan aviopuoliso tai rekisteröidyn parisuhteen osapuoli
- lahjanantajaan suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa oleva sukulainen (lapsi, lapsenlapsi vanhempi, isovanhempi jne.)
- aviopuolison suoraan alenevassa polvessa oleva sukulainen (lapsi, lapsenlapsi jne.).

Toiseen veroluokkaan kuuluvat muut kuin 1. veroluokkaan kuuluvat sukulaiset sekä suvun ja perheen ulkopuoliset henkilöt.

Kuvio 7. Lahjan verotus

TAULUKKO 1. Lahjaveroasteikko, kun lahja on saatu 1.1.2017 tai sen jälkeen 1. veroluokka

Lahjan arvo (euroa)	Veron alarajan kohdalla (euroa)	Veroprosentti ylimenevästä osasta (%)
5 000-25 000	100	8
25 000-55 000	1 700	10
55 000-200 000	4 700	12
200 000-1 000 000	22 100	15
1 000 000-	142 100	17

TAULUKKO 2. Lahjaveroasteikko, kun lahja on saatu 1.1.2017 tai sen jälkeen 2. veroluokka

Lahjan arvo (euroa)	Vero alarajan kohdalla (euroa)	Veroprosentti ylimenevästä osasta (%)
5 000-25 000	100	19
25 000-55 000	3 900	25
55 000-200 000	11 400	29
200 000-1 000 000	53 450	31
1 000 000-	301 450	33

5.5 Perintö ja testamentti

Jos sukupolvenvaihdos jää tekemättä yrityksen omistajan elinaikana, siirtyy yritysvarallisuus jatkajille **perinnön** kautta. Perittävän varallisuus siirtyy hänen kuolemansa jälkeen tietystä lain määrittämässä perimysjärjestyksessä. Järjestys jakautuu sukulaisuuden mukaan kolmeen ryhmään.

Ellei perittäväällä ole perintöön oikeutettuja perillisiä, eikä hän ole tehnyt testamenttia, menee perintö valtiolle tai kunnalle, jossa perittävä on viimeksi asunut tai missä perittävä omaisuus sijaitsee.

Lakimääräisen perimysjärjestyksen voi halutessaan ohittaa määräämällä jäämistöstään **testamentilla**. Testamenttaamisoikeutta on rajoitettu sen verran, että rintaperillisillä on halutessaan oikeus lakiosaan, eli puoleen siitä, mitä perillinen saisi jäämistöstä lakimääräisen perimysjärjestyksen mukaan.

Testamentin tulee olla kirjallinen sekä tekijänsä omakätisesti allekirjoittama, kahden henkilön yhtä aikaa päteväksi todistava ja henkilöiden tulee olla esteettömiä niin suhteessa testamentin tekijään kuin testamentin saajaan. Testamentin tekijän tulee olla 18 vuotta täyttänyt. Perinnön- ja testamentinjättäjä voi määrätä omaisuuden hallintaoikeuden kolmannelle osapuolelle.

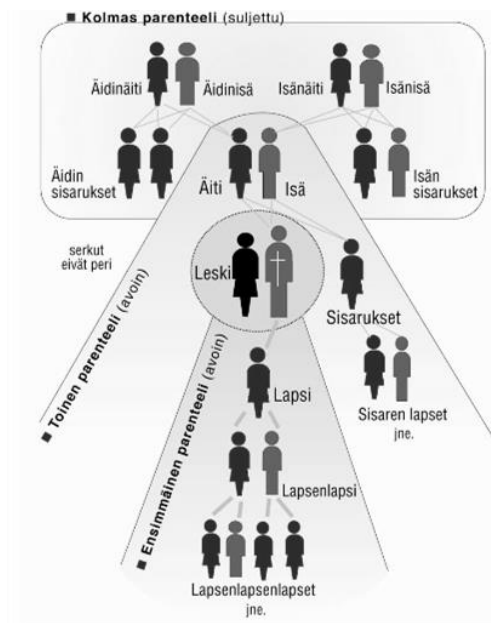
Perintövero määräytyy perinnön arvon sekä saajan veroluokan mukaan. Perintöveroa ei tarvitse maksaa alle 20 000 euron suuruisesta perintöosasta.

Ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvat:

- perinnönjättäjän aviopuoliso
- suoraan alenevassa tai ylenevässä polvessa oleva perillinen
- aviopuolison suoraan alenevassa polvessa oleva perillinen
- perinnönjättäjän kihlattu tai avopuoliso, jonka kanssa perinnönjättäjä on asunut yhteistaloudessa vähintään viisi vuotta tai heillä on tai on ollut yhteinen tai yhteisessä huollossa oleva lapsi

Toiseen veroluokkaan kuuluvat muut sukulaiset sekä vieraat. Avopuoliso sekä kihlattu voi periä, jos heidät on sisällytetty testamenttiin, vaikka eivät lain mukaiset ehdot yhteistaloudesta taikka yhteisestä lapsesta täytyisi.

KUVIO 8. Lakimääräinen perimysjärjestys

TAULUKKO 3. Perintöveroasteikko 1. veroluokka

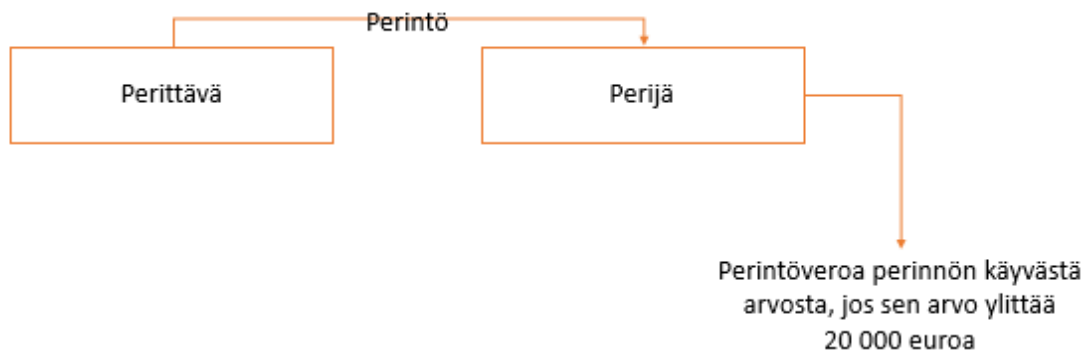
Verotettavan osuuden arvo (€)	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla (€)	Veroprosentti ylimenevästä osasta (%)
20 000-40 000	100	7
40 000-60 000	1 500	10
60 000-200 000	3 500	13
200 000-1 000 000	21 700	16
1 000 000-	149 700	19

TAULUKKO 4. Perintöveroasteikko 2. veroluokka

Verotettavan osuuden arvo (€)	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla (€)	Veroprosentti ylimenevästä osasta (%)
20 000-40 000	100	19
40 000-60 000	3 900	25
60 000-200 000	8 900	29
200 000-1 000 000	49 500	31
1 000 000-	297 500	33

Perinnönjättäjän määrätessä hallintaoikeuden kolmannelle osapuolelle vähentää se perijän perintöveron määrää. Hallintaoikeuden saajan ikä vaikuttaa hallintaoikeuden arvon määrittämiseen.

KUVIO 9. Perinnön verotus

TAULUKKO 5. Hallintaoikeuden ikäkertoimet

Hallintaoikeuden saajan ikä	Luku, jolla vuositulon määrä kerrotaan
alle 44	12
44-52	11
53-58	10
59-63	9
64-68	8
69-72	7
73-76	6
77-81	5
82-86	4
87-91	3
92 tai enemmän	2

ESIMERKKI 6. Perintöverotus

A on määrännyt testamentissaan, että hänen kuolemansa jälkeen hänen puolisoilla B:llä on elinikäinen hallintaoikeus A:n omistamaan 200 000 euron arvoiseen liikehuoneistoon omistusoikeuden siirtyessä hänen lapselleen C:lle. A:n kuolin vuonna B on 58-vuotias. 200 000 euron perinnöstä määräytyy perintöveroa 21 700 euroa. B:n hallintaoikeuden vuoksi, voidaan hallintaoikeuden arvo vähentää 200 000 eurosta. Hallintaoikeuden vuotuinen tuottoarvo on 5 prosenttia 200 000 eurosta (10 000 euroa). Koska B on 58-vuotias, vuositulo kerrotaan kymmenellä, jolloin hallintaoikeuden arvoksi tulee 100 000 euroa. Tällöin C:n perintöveron perusteena on (200 000-100 000) 100 000 euroa. Perintöveron suuruudeksi jää tällöin 8 700 euroa. Hallintaoikeuden vaikutus perintöverotuksessa on tässä tapauksessa 13 000 euroa.

6 MILLOIN ON MAHDOLLISTA SOVELTAA SUKUPOLVENVAIHDOKSEN VEROHUOJENNUKSIA

Tuloverolaissa säädetyin edellytyksin kaupan yhteydessä syntyvä luovutusvoitto voi olla **täysin verovapaa**. Täydelliseen verovapauteen laki edellyttää, että:

- 1) kaupan kohteena on vähintään **10 prosentin** osuus osakeyhtiön osakkeista,
- 2) luopuja on omistanut kaupan kohteen osakkeet tai osuudet vähintään **10 vuotta**. Luovutusajan hyväksi voidaan lukea myös sellaisen henkilön omistusaika, jolta luopuja on saanut kohteen vastikkeetta, esimerkiksi lahjana tai perintönä ja
- 3) jatkaja on joko yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa myyjän **lapsi tai rintaperillinen** tai myyjän **sisar, veli, sisarpuoli tai velipuoli**.

Tapauksessa, jossa verohuojennus on luovuttajalle täydellinen, huojennuksen määräksi muodostuu se määrä, jonka luovuttaja maksaisi veroa, jollei lakia verohuojennuksista voisi soveltaa.

Luovutusvoiton **verovapaus menetetään**, jos ostaja luovuttaa sukupolvenvaihdosluovutuksessa verovapaan omaisuuden edelleen ennen kuin viisi vuotta on kulunut sukupolvenvaihdoksesta.

ESIMERKKI 7. Sukupolvenvaihdoksen verohuojennus

A on kymmenen vuotta sitten ostanut X Oy:n osakkeita 75 000 eurolla. Nyt hän myy ne pojalleen B:lle 250 000 eurolla. B myy osakkeet edelleen kolmen vuoden kuluttua kaupasta 450 000 eurolla. 40 prosentin hankintameno-olettamaa soveltamalla A:n luovutusvoitoksi saadaan (250 000 - 250 000 * 40 %) 150 000 euroa, joka on tuloverolain nojalla verovapaa. Hankintameno-olettamaa (100 000 euroa) voidaan käyttää, sillä se on korkeampi kuin alkuperäinen hankintahinta 75 000 euroa. Koska B:n myy osakkeita eteenpäin ennen kuin kaupasta on kulunut viisi vuotta, sovelletaan tuloverotuksessa tuloverolain 48.5§:n säännöstä. B:n hankintamenoa 250 000 euroa vähennetään A:n verovapaan luovutusvoiton 150 000 euron määrä, jolloin B:n veronalaiseksi luovutusvoiton määräksi tulee 350 000 euroa (450 000 – 100 000 = 350 000).

Perintö- ja lahjaverolaki edellyttää huojennusten soveltamiseen:

- 1) siirtyvään omaisuuserään tulee sisältyä vähintään **10 prosenttia** yrityksen omistamiseen oikeuttavista osakkeista tai osuuksista,
- 2) verovelvollisen tulee **jatkaa yrityksen liiketoiminnan harjoittamista** ja osallistua osakeyhtiön toimintaan ja sitä koskevaan päätöksentekoon,
- 3) perinnöstä tai lahjasta määrätyn veron suhteellinen osa koko verosta on suurempi kuin **850 euroa**,
- 4) huojennusten **anomuksen jättämistä Verohallinnolle** ennen verotuksen toimittamista,
- 5) yrityksen **harjoittavan elinkeinotoimintaa** ja
- 6) **yritysvarallisuuden olleen käytössä liiketoiminnassa välittömästi ennen luovutusta**, ellei keskeytykselle ole ollut pakottavaa syytä.

Kauppahinnan alennusta ei veroteta ostajan myyjältä saamana lahjana, jos **kauppahinta on yli puolet** siirtyvän yrityksen tai sen osan käyvästä arvosta.

Verohuojennuksen lisäksi lahjan ja perinnön saajalla on mahdollisuus saada maksettavalle verolle **korotonta maksuaikaa**. Maksuaikaa voi saada, jos maksettavan veron suuruus on vähintään 1 700 euroa. Vero, jonka maksamiseen on myönnetty maksuaikaa, maksetaan yhtä suurina, vähintään 850 euron suuruisina vuosittaisina erinä enintään kymmenen vuoden aikana.

Huojennuksen määrä saadaan selville laskemalla kaksi erotusta, josta pienempi muodostaa maksuunpanematta jätettävän osan.

ESIMERKKI 9. Verohuojennuksen laskeminen perintö- ja lahjaverotuksessa

Ensimmäinen erotus lasketaan perintö- ja lahjaverolain mukaisilla säännöksillä, joissa käyvin arvo (1 000 000) lasketusta verosta (149 700) vähennetään vero, jossa yritysvarallisuus on arvoitettu vertailuarvoonsa (280 000), josta on laskettu lain mukainen osa veroa (34 500).

Erotus 1.

Perintövero 1 000 000 eurosta	149 700 euroa
- perintövero 280 000 eurosta	34 500 euroa
= erotus 1	115 200 euroa

Toinen erotus lasketaan siten, että käyvin arvoin (1 000 000) lasketusta verosta (149 700) vähennetään 850 euroa.

Erotus 2.

Perintövero 1 000 000 eurosta	149 700 euroa
	- 850 euroa
= erotus 2	148 850 euroa

Maksuunpantava vero määräytyy, kun erotuksista pienempi (erotus 1) vähennetään maksuunpantavasta verosta.

Perintövero 1 000 000 eurosta	149 700 euroa
- erotuksista pienempi	115 200 euroa
= maksuunpantava vero	34 500 euroa

Jos jatkaja luopuu lahjana tai perintönä saamastaan omaisuudesta kokonaan tai yli puolella saamastaan osakemäärästä ennen kuin lahja- ja perintöverotuksen toimittamispäivästä on kulunut **viisi vuotta**, huojennuksen vuoksi **maksuunpanematta jäänyt vero maksuunpannaan 20 prosentin korotuksella**. Huojennuksen taustalla tulee lähtökohtaisesti olla vapaaehtoinen yritysvarallisuuden luovutus ja esimerkiksi, jos yritystoiminta joudutaan lopettamaan konkurssin, sairauden, kuoleman, kannattamattomuuden tai vastaavan syyn vuoksi ei uusia veroseuraamuksia toiminnan loppumisen vuoksi tule.

LÄHTEET

Immonen, R. & Lindgren, J. 2013. Onnistunut sukupolvenvaihdos. Helsinki: Talentum Media Oy.

Juusela, J & Tuominen, S. 2014. 2. uudistettu painos. Sukupolvenvaihdoksen verotus. Helsinki: Talentum Media Oy.

Lakari, T. & Engblom, A. 2016. Käytännön sukupolvenvaihdos – Yritysrakenteet ja verotus. Helsinki: ST-Akatemia Oy.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360.

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558.

Perintö- ja lahjaverolaki 21.7.1940/378.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535.

Verohallinto 2017. Varainsiirtoverotuksen yhtenäistämisohe. Viitattu 11.12.2017, https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48214/varainsiirtoverotuksen_yhtenais-tamisohe4/.